

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การสนทนาระหว่าง ศาสตราจารย์ ดร. ระวี ภาวิไล และ ดร. สิริวรรณ จุฬากรณ์ เรื่อง ดิชนัท ฮันท์ : หมู่บ้านพลัม [เทปบันทึกเสียง]. ธรรมสถาน: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

เจิน โคม. สันติภาพกลางเปลวเพลิง. แปลโดย นฤมล ตันตระกูล. ปารยสารฉบับหัวกะทิ 22 ฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2538): 9-16.

เซนไค ชิบายามะ. ดอกไม้ไม้จันทน์. แปลโดย พงนา จันทรสันติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2526.

ฌ็อง-ปีแยร์ โกลเด็นชไตน์. การอ่านนวนิยาย. แปลโดย วัลยา วิวัฒน์ศร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

นัท ฮันท์, ดิชน. บุญแฉะ. แปลโดย พงนา จันทรสันติ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2539.

นัท ฮันท์, ดิชน. คืบแห่งการสวดภาวนา. ปารยสาร 26 พุทธศตวรรษ ฉบับพิเศษ (2520): 69-71.

นัท ฮันท์, ดิชน. ดวงตะวันดวงใจฉัน. แปลโดย วิศิษฐ์ วังวิญญู. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม, 2537.

นัท ฮันท์, ดิชน. เทววิทยาแห่งสลัดผลไม้. แปลโดย อุทัย คุลเกษม. ปารยสาร 3 ฉบับที่ 12 (ตุลาคม-ธันวาคม 2517): 20-27.

นัท ฮันท์, ดิชน. บทเพลงจากทุ เจียม. แปลโดย ชาญณรงค์ เมฆินทรางกูร ปารยสาร 5 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2519): 34-38.

นัท ฮันท์, ดิชน. ปฏิบัติการความรัก : การต่อสู้แบบสันติวิธี เพื่อสันติภาพในเวียดนาม. แปลโดย วิศิษฐ์ วังวิญญู และสันติสุข โสภณศิริ. ปารยสาร 3 ฉบับที่ 12 (ตุลาคม-ธันวาคม 2517): 54-60.

นัท ฮันท์, ดิชน. ปลูกรัก: วิธีฝักมองอย่างลึกซึ้งตามคติพุทธศาสนา. แปลโดย สดใส จันตวรพจน์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม, 2541.

นัท ฮันท์, ดิชน. ปัจจุบันเป็นเวลาประเสริฐสุด. แปลโดย ศ. ศิวรักษ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม, 2540).

นัท ฮันท์, ดิชน. ปาฏิหาริย์แห่งการตื่นอยู่เสมอ. แปลโดย พระประชา ปสนนธมโม. พิมพ์ครั้งที่ 11 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2540.

นัท ฮันท์, ดิซ. พี่ชายที่หายไป. แปลโดย สุรสม กฤษณะจู่ทะ. ปจวรายสารฉบับหัวกะทิ 22 ฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2538): 6-8.

นัท ฮันท์, ดิซ. พุทธศาสนากับลัทธิชาตินิยมในเอเชียอาคเนย์. แปลโดย ไพศาล วงศ์วรวิสิทธิ์. ปจวรายสาร 7 ฉบับที่ 33 (มีนาคม-เมษายน 2522): 7-16.

นัท ฮันท์, ดิซ, และ แอนปีซิมปีกิมสัน. เพาะเมล็ดพันธุ์แห่งสันติไว้ในจิตไร้สำนึก. แปลโดย พิภพ อุดมอิทธิพงษ์. ปจวรายสาร 19 ฉบับที่ 2 (เมษายน-มิถุนายน 2533): 100-110.

นัท ฮันท์, ดิซ, ไผ่พระจันทร์. แปลโดย สดใส ชันติวรพงศ์. กรุงเทพฯ: ศยาม, 2538.

นัท ฮันท์, ดิซ. มนุษย์กับธรรมชาติ. แปลโดย วีระ สมบูรณ์. ปจวรายสารโพธิสัตว์ (2520): 54-82.

นัท ฮันท์, ดิซ. วิถีแห่งบัวบาน. แปลโดย สุภาพร พงศ์พฤกษ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศยาม, 2539.

นัท ฮันท์, ดิซ. สันติภาพทุกอย่างก้าว. แปลโดย ประชา หุตานุวัตร และ สุภาพร พงศ์พฤกษ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปจวรายสารร่วมกับสำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2540.

นัท ฮันท์, ดิซ. หนุ่มสาวกับอุดมคติ. แปลโดย วีระ สมบูรณ์. ปจวรายสาร 5 ฉบับที่ 20 (กันยายน-ตุลาคม 2519): 29-39.

บทภาวนาและการต่อต้าน : บทสนทนาระหว่าง ดิซ นัท ฮันท์ กับบาทหลวง แคน เบอริแกน. ปจวรายสารฉบับเข้าพรรษา 5 ฉบับที่ 15 (กรกฎาคม-กันยายน 2518): 32-42

บทสัมภาษณ์ ดิซ นัท ฮันท์ : เพียงความทุกข์เท่านั้นยังไม่พอ. แปลโดย รสนา โตสิตระกูล. ปจวรายสาร 14 ฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2530): 147-155.

พจนานันท์ จันทรสันติ. กลับไปใช้ชีวิตเซน. ปจวรายสารปวารณา 6 ฉบับที่ 29 (กันยายน-ตุลาคม, 2520): 10-25.

พจนานันท์ จันทรสันติ ปรัชญาเซน โพธิสัตว์ธรรม. กรุงเทพฯ: ศยาม, 2525.

เรียงร้อย ถ้อย เซน [พจนานุกรมเซน], แปลโดย จงชัย เจนहतถการกิจ. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ, 2533.

พุทธทาส. จิตว่าง: สิ่งที่เข้าใจผิดเรื่องความว่าง. กรุงเทพฯ: ลายกนก, 2539.

พุทธแบบเซ็น. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ : สายน้ำ, 2535.

พระประชา ปสนนธมโม. ชาวพุทธหนุ่มสาวกับอุดมคติของพระโพธิสัตว์. ปจวรายสาร 6 ฉบับที่ 28 (มีนาคม-เมษายน 2521): 9-17.

พระธรรมปิฎก. พุทธศาสนาในเอเชีย. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, 2540.

พระมหาคะนอง เซาว์ทองกลาง. วิถีสู่การบรรลุธรรมตามทัศนะของพุทธปรัชญาเถรวาทและ

รินไซเซน. วารสารพุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 4 (มกราคม-เมษายน 2540):
5-37.

โรงเรียนเยาวชนเพื่อการบริการสังคมในเวียดนามใต้. ปาจารย์สาร 5 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2519):
28-33.

ถัดดา วิวัฒน์สุระเวช. สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2542.

วรรณวินิจ. แปลโดย วัลยา วิวัฒน์ศร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

สุขุติ, ไคเซ็ทซ์ เดตตาโร. ปรัชญาเซนและการตีความประสบการณ์เซน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
เจริญวิทย์การพิมพ์, 2537.

สุด จอนเจดสิน. ภูมิหลังทางสังคมและวัฒนธรรมเวียดนาม. เอกสารการประชุมวิชาการเกิดโลก
วรรณกรรมเพื่อนบ้าน (2) วรรณคดีเวียดนาม: ลักษณะเด่นและแนวโน้ม เนื่องในโอกาสครบ
รอบ 80 ปี คณะอักษรศาสตร์และการจัดตั้งภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดี
เปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อังคารที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2541.
(เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

สุธา ศาสตร์. วรรณคดีเปรียบเทียบ. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด, 2525.

สุภาพร พงศ์ฤกษ์. ดิช นัท ฮันท์ จาริกธรรมสู่ญี่ปุ่น : การเคลื่อนไหวทางจิตวิญญาณและปัญญาใน
สังคมเร่งร้อน. ปาจารย์สารฉบับหัวกะทิ 22 ฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2538): 44-49.

สุลักษณ์ ศิวรักษ์. ประยุกต์พิธีกรรมทางพุทธศาสนา. ปาจารย์สาร 19 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม
2538): 23-35.

สุวรรณ สตาอานันท์. ภูมิปัญญาวิชาเซน : บทความวิเคราะห์คำสอนปรมาจารย์โดเก็น. พิมพ์ครั้งแรก.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม, 2534.

ภาษาอังกฤษ

Buttinger, J. Vietnam: A Political History. USA : Frederick A. Praeger, Inc., 1968.

Chi, M.; Van Tan, H.; and Tai Thu, N. Buddhism in Vietnam: From Its Origins to the 19th Century.
Hanoi: The Gioi Publishers, 1993.

- Eppsteiner, F. , ed. The Path of Compassion: Writing on Socially Engaged Buddhism. CA: Parallax Press, 1988.
- Jamieson, N. L. Understanding Vietnam. Berkeley : University of California Press, 1993.
- Leggett, T. Zen and the Ways. Lowe & Brydone Ltd., 1978.
- Nhat Hanh, T. Being Peace. CA : Parallax Press, 1987.
- Nhat Hanh, T. Touching Peace : Practicing the Art of Mindful Living. edited by Arnold Kotler, CA : Parallax Press, 1992.
- Nhat Hanh, T. "The Miracle of Mindfulness," [Online] Available:
<http://www.isis.infinet.com/rinpoche/thich.htm>
- Schecter, J. The New Face of Buddha. Tokyo : John Weatherhill, 1976.
- Suzuki, D.T. An Introduction to Zen Buddhism. London : The Anchor Press Ltd., 1959.
- Suzuki, D.T. Essays in Zen Buddhism. London : The Anchor Press, 1973.
- Titmuss, C. The Green Buddha. Melksham: Cromwell Press, 1995.
- Bang Thanh, T.T., Assistant Professor Dr. Buddhism and Vietnamese Literature in the Middle Ages.
เอกสารการประชุมวิชาการเปิดโลกวรรณกรรมเพื่อนบ้าน (2) วรรณคดีเวียดนาม: ลักษณะเด่น
 และแนวโน้ม เนื่องในโอกาสครบรอบ 80 ปี คณะอักษรศาสตร์และการจัดตั้งภาควิชาวรรณคดี
 เปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อังคารที่
 17 มีนาคม พ.ศ. 2541. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)
- Whitmyer, C. , ed. , "The Art of Life", Mindfulness and Meaningful Work: Explorations in Right
 Livelihood. CA: Parallax Press, 1994.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ชีวฮันเจ็ช. ตื่นอย่างเขน. แปลโดย อคูลย์ รัตนมันเกษม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2536.
- ทวีวัฒน์ บุญทริกวิวัฒน์. ประทีปแห่งเขน. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุขภาพใจ, 2530.
- นัท ฮันห์, ดิซ. ความรัก. แปลโดย รสนา โดสิตระกุล, อาจารย์สาร 6 (กันยายน-ตุลาคม 2520): 27-41.
- นัท ฮันห์, ดิซ. ด้วยปัญญาและความรัก: แนวปฏิบัติสำหรับชีวิตและสังคมใหม่. แปลโดย รสนา โดสิตระกุล. พิมพ์ครั้งแรก (กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2537)
- นัท ฮันห์, ดิซ. ทางกลับคือการเดินทางต่อ. แปลโดย วิศิษฐ์ วังวิญญู และสันติสุข โสภณศิริ. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม, 2539.
- นัท ฮันห์, ดิซ. บาทวิถีสู่ความเบิกบาน คู่มือในการเดินสมาธิ. แปลโดย ลัดดา วิวัฒน์สุระเวช. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : บริษัท เคล็ดไทย จำกัด, 2541.
- นัท ฮันห์, ดิซ. บทเพลงจากภู เจริญ. แปลโดย ชาญณรงค์ เมฆินทรางกูร. อาจารย์สาร 5 (พฤษภาคม-มิถุนายน, 2519): 36-38.
- นัท ฮันห์, ดิซ. พระสูตรธรรมแปลประการสำหรับมหาบุรุษ. แปลโดย สงบ งามมงคล. พิมพ์ครั้งแรก กรุงเทพฯ: บริษัท เคล็ดไทย จำกัด, 2535.
- นัท ฮันห์, ดิซ. เพชรตัดทำลายมายา. แปลโดย สดใส ชันติวรพงษ์. พิมพ์ครั้งแรก กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม, 2536.
- นัท ฮันห์, ดิซ. ฟังเสียงต้นไม้พูด. อาจารย์สารฉบับวิสาข 3 ฉบับที่ 11 (กรกฎาคม-กันยายน, 2517): 58-64.
- บุญย์ นิลเกษ. พุทธศาสนามหายาน. พิมพ์ครั้งแรก กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, 2526.
- ปรัชญาปารมิตาหัตถยสูตร. แปลโดย ละเอียด ศิลาน้อย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สายน้ำ, 2527.
- พระมหาคะนอง เขาว์ทองกลาง, วิถีสู่การบรรลุธรรมตามทัศนะของพุทธปรัชญาเถรวาทและรินไซเขน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตสาขาวิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- พระเชษฐกับพระพุทเจ้า : บทสนทนาระหว่าง ดิซ นัท ฮันห์ กับบาทหลวงแดน เบอริแกน. แปลโดย พระสันติสุข สันติสุข. อาจารย์สาร 26 พุทธศตวรรษ ฉบับพิเศษ (มิถุนายน, 2520): 106-113.
- พุทธทาสภิกขุ. ลัทธิความเป็นมาแห่งศาสนา: หินยาน มหายาน. กรุงเทพฯ :ธรรมสภา, 2540.

- ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, เรียบเรียง. เข็นสอนว่า. กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์.
 วิถีแห่งตัว. แปลโดย พงนา จันทรสันติ. กรุงเทพฯ : บริษัท เคสดีไทย, 2525.
วรรณคดีที่ศนา. ชัดสุณี สิ้นธุสิงห์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2538.
 เศรษฐศาสตร์กับศาสนา : บทสนทนาระหว่าง ดิช นัท ฮันท์ กับบาทหลวง แคน เบอริแกน. แปล
 โดย พระสันตสิขุ สันตสิขุ. ปาจารย์สารฉบับอาสาฬหะ 6 (กรกฎาคม-สิงหาคม, 2520):
 51-64.
 สมภาร พรมทา. พุทธศาสนมหายาน. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2534.
 สมภาร พรมทา. พุทธศาสนมหายาน : นิกายหลัก. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2540.
 สมภาร พรมทา. พุทธศาสนานิกายเซน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2532.
 สุกฤษณ์ ศิวรักษ์. เข็น. พิมพ์ครั้งแรก กรุงเทพฯ: บริษัท เคสดีไทย จำกัด, 2537.

ภาษาอังกฤษ

- Blofeld, J. Fiery Suicides. Mahayana Buddhism in Southeast Asia. Singapore: Asia Pacific Press, 1971.
 Christopher S. Queen, and Sallie B. King, ed. Engaged Buddhism : Buddhist Liberation Movements in Asia. NY: State University of New York Press, 1996.
 Cuddon, J.A., 3rd ed. A Dictionary of Literary Terms and Literary Theory. Blackwell Reference, 1991.
 Meissner, E. W. , Thich Nhat Hanh, Sulak Sivalak, and the Parallel Formation of Engaged Buddhism in Southeast Asia: A Comparative Analysis. Southeast Asia Studies, Faculty of Arts and Social Sciences, National University of Singapore, 1998.
 Nhat Hanh, T. Interbeing: Fourteen Guidelines for Engaged Buddhism. CA : Parallax Press, 1993.
 Nhat Hanh, T., and friends. A Joyful Path : Community, Transformation, and Peace. CA : Parallax Press, 1994.
 Nhat Hanh, T. Old Path White Clouds : Walking in the Footsteps of the Buddha. CA : Parallax Press, 1991.

- Nhat Hanh, T. The Path of Return Continues the Journey. Love in Action : Writing on Nonviolent Social Change. CA : Parallax Press, 1993.
- Nhat Hanh, T. The Stone Boy and Other Stories. CA : Parallax Press, 1996.
- Phoung Chan Khong, C. N. Learning True Love : How I Learned & Practiced Social Change in Vietnam. CA : Parallax Press, 1993.
- Suzuki, D.T. Manual of Zen Buddhism. New York : Grove Press, 1960.
- Suzuki, D.T., What is Zen?. Zen and Japanese Culture. 3rd ed. Princeton : Princeton University Press, 1973.
- Wood, E. Zen Dictionary. New York : Penguin Books, 1984.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เหตุการณ์การกีดกันเสรีภาพทางศาสนาในเวียดนาม

ในเดือนพฤษภาคมปีพุทธศักราช 2506 เมื่อรัฐบาล โง ดินห์ เดียม ประกาศห้ามพุทธศาสนิกชนในเวียดนามซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไปที่มีฐานะมั่งคั่งประกอบกิจการทางศาสนาอย่างเปิดเผย และห้ามยกรงประจำศาสนาขึ้นในวันสำคัญทางศาสนาพุทธ และหากผู้ใดหันมานับถือศาสนาคริสต์ บรรดาคริสตศาสนิกชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกเจ้าหน้าที่ระดับสูง นักการเมือง และพ่อค้าผู้มั่งคั่งล้วนได้รับอภิสิทธิ์ในทุกๆ เรื่อง¹ เหตุการณ์ความเหลื่อมล้ำทางศาสนาที่กล่าวมานี้ ยิ่งทวีความตึงเครียดมากขึ้นจนเกิดการเคลื่อนไหวครั้งใหญ่ของพุทธศาสนิกชนในเวียดนามได้เมื่อถึงวันวิสาขบูชาปีพุทธศักราช 2506 และในเหตุการณ์ครั้งนี้มีประชาชนต้องถูกสังหารและพลีชีพตนเองเพื่อเรียกร้องเสรีภาพทางศาสนา และปลุกให้นานาประเทศหันมาช่วยกันแก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้น ดังจะกล่าวถึงเหตุการณ์โดยภาพรวมได้ดังต่อไปนี้

เดือนเมษายนพุทธศักราช 2506 รัฐบาล โง ดินห์ เดียม (Ngo Dinh Diem) ออกคำสั่งต่อต้านพุทธศาสนาใน 12 จังหวัดทางตอนเหนือของเวียดนามได้ และออกคำสั่งอย่างเป็นทางการไปยังเมืองเฮวี (Hue) ในวันที่ 7 พฤษภาคม ว่าหากผู้ใดประกอบกิจการทางพุทธศาสนาและยกรงประจำพุทธศาสนาขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองวันวิสาขบูชาในวันที่ 8 พฤษภาคม ซึ่งชาวเวียดนามถือเป็นวันสำคัญที่สุดทางพุทธศาสนา รัฐบาลถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดคืออาญา แต่เมื่อมีการประท้วงต่อผู้นำจังหวัดและหัวหน้าเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับจังหวัดซึ่งนับถือพุทธเช่นกัน จึงได้รับอนุญาตให้มีการเฉลิมฉลองได้ตามปกติ ได้มีการชุมนุมและกล่าวปราศรัยถึงเรื่องการละเมิดสิทธิในการนับถือศาสนาขึ้น รัฐบาลจึงตอบโต้ด้วยการงดออกอากาศคำปราศรัยเนื่องในวันวิสาขบูชาของผู้นำศาสนา เมื่อเป็นเช่นนี้ พระสงฆ์จึงนำพุทธศาสนิกชนมาชุมนุมกันอย่างสงบหน้าสถานีวิทยุในเมืองเฮวีนั้น ซึ่งมีผู้มาชุมนุมกว่า 3,000 คน ในวันที่ 8 พฤษภาคมนั่นเอง เพื่อกดดันให้รัฐบาลยกเลิกคำสั่ง แต่รัฐบาลกลับตอบโต้โดยการส่งรถหุ้มเกราะติดอาวุธจากเมืองใกล้เคียงมาประจำการ และใช้น้ำฉีดสลายกลุ่มผู้ชุมนุมแต่ก็ไร้ผล ในที่สุดทหารและรถหุ้มเกราะจึงเดินหน้าและยิงเข้าใส่ผู้ชุมนุมจนเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต 9 คน ซึ่งใน 9 คนนั้นเป็นเยาวชน 6 คน โดยรัฐบาลอ้างว่าการยิงครั้งนั้นเป็นฝีมือของพวกเวียดกงที่แฝงอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุมเองได้กระเปิดพลาสติกเข้าไปทำให้มีผู้เสียชีวิต ในขณะที่รัฐบาลอ้างเหตุผลดังกล่าว กลับมีพยานบุคคลและรูปถ่ายซึ่งถ่ายโดย ดร. อิริช วูล์ฟ (Dr. Erich Wulff) ยืนยันว่าการเสียชีวิตของผู้ชุมนุมที่เมืองเฮวี เกิดจากการยิงและถูกรถหุ้มเกราะของรัฐบาลทับ แต่การหาตัวผู้ออกคำสั่งมารับผิดชอบนั้น ไม่สามารถระบุได้แน่ชัด

¹ สนใจรายละเอียดโปรดดูเพิ่มเติมใน *The New Face of Buddha* (Tokyo: John Weatherhill, 1976)

วันที่ 10 พฤษภาคม พุทธศักราช 2506 มีผู้มาชุมนุมเดินขบวนเพื่อเรียกร้องเสรีภาพทางศาสนาและ ความรับผิดชอบต่อการเสียชีวิตของผู้ชุมนุมเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม กันกว่า 10,000 คน แต่รัฐบาลเดียมยังคง เพิกเฉย กลับจับกุมพระสงฆ์ แม่ชี นักศึกษามาขังและทรมานร่างกายเพื่อให้พวกเขาอมรับว่าเป็นพวก คอมมิวนิสต์ หลังจากนั้นระยะหนึ่ง องค์กรนักศึกษาพุทธศาสน์ (Buddhist Student Union) ในไซ่ง่อนร่วมกับกลุ่มพุทธศาสนิกชนแห่งชาติ (National Buddhist Congregation) เรียกร้องเสรีภาพทางศาสนาและความ รับผิดชอบต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยยื่นจดหมายเปิดผนึกต่อรัฐบาล

วันที่ 15 พฤษภาคมในปีเดียวกัน กลุ่มตัวแทนพุทธศาสนิกชนสรุปรายงาน 45 หน้า เกี่ยวกับการ ละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อ โจ้ ดินห์ เดียม แต่ยังคงไม่มีคำตอบกลับมา ดังนั้นในวันที่ 21 พฤษภาคม พระสงฆ์ และแม่ชี 1,000 รูปจึงรวมตัวกันที่วัดควาง (An Quang Pagoda) เพื่อสวดมนต์ให้ผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์เมื่อ วันที่ 8 พฤษภาคม ที่เมืองเฮวี และในขณะที่เคลื่อนขบวนไปอย่างสงบ ได้มีจำนวนพุทธศาสนิกชนเข้าร่วม ขบวนมากขึ้นเรื่อยๆ ดำรงไว้แก่น้ำตาและทำร้ายร่างกายผู้ร่วมเดินขบวนและได้จับกุมพระสงฆ์ แม่ชี และพุทธศาสนิกชนไปเป็นจำนวนมากเพื่อยุติการเดินขบวน

วันที่ 25 พฤษภาคม คณะกรรมการระหว่างนิกายซึ่งตั้งขึ้นเพื่อพิทักษ์พุทธศาสนา (An Interdenominational Committee for Protecting Buddhism) เข้าพบ โจ้ ดินห์ เดียม เพื่อขอให้ยุติคำสั่ง แต่ยังคงไม่ได้รับคำตอบใดๆ เช่นเดิม ดังนั้น การเดินขบวนต่อผู้เพื่อเสรีภาพทางศาสนาและสิทธิมนุษยชนจึงยังคง ดำเนินต่อไป โดยการเขียนใบร้องทุกข์ต่อรัฐบาล การเดินขบวน การอดอาหารหมู่ การโกนศีรษะ และแม้กระทั่งการเผาตัวตายในเวลาต่อมา โดยมีผู้สื่อข่าวต่างชาติมาทำข่าวและเก็บภาพการเดินขบวนเพื่อสิทธิมนุษยชนที่สงบและทรงพลังครั้งนี้

ในส่วนของนักศึกษา พวกเขาใช้วิธีการสื่อสารส่งข้อมูลต่างๆ อย่างลับๆ เพื่ออธิบายให้พี่น้องร่วม ชาติและโลกได้รับรู้ว่า เหตุใดพุทธศาสนิกชนในเวียดนามจึงเดินขบวน ทั้งนี้เนื่องจากการตรวจสอบข่าวสาร ข้อมูลในระยะนั้นเข้มงวดมาก จึงทำให้ผู้อาศัยอยู่ในไซ่ง่อนไม่ทราบข่าวการเสียชีวิตของผู้ชุมนุม 9 คนที่ เมืองเฮวี โดยมีจำนวนนักศึกษามากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่รัฐบาลกล่าวหาว่า นี่คือ “การกระทำอันเป็น คอมมิวนิสต์” และมีพุทธศาสนิกชนที่ถูกจับไปบางคนถูกทรมานจนถึงเสียชีวิต

วันที่ 11 มิถุนายน เกย์ ควาง ชุก (Thay Quang Duc)² พระเซนชาวเวียดนาม พลีชีพโดยการเผาตนเองเพื่อเรียกร้องให้ผู้คนตื่นจากความเพิกเฉยต่อความอยุติธรรมที่เกิดขึ้นในเวียดนามอันได้แก่ การละเมิด สิทธิมนุษยชนและการกีดกันทางศาสนา หลังจากนั้นผู้ร่วมขบวนมีจำนวนมากขึ้นจนนับไม่ถ้วน มีการ

² คำว่า “เกย์” (Thay) หมายถึง ครู (ผู้ชาย) ใช้กับผู้ที่มีความเคารพนับถือในฐานะที่เป็น อาจารย์ หรือผู้ที่ให้คำสั่งสอนผู้อื่น

ดำเนินการต่อต้านคำสั่งของ โง ดินห์ เดียม ปะทุขึ้นในทุกเมืองและทุกจังหวัด วันที่ 16 มิถุนายน เป็นกำหนดวันเผาศพของเถี่ย กวาง ชุก และฝ่ายรัฐบาลยอมตกลงกับพุทธศาสนิกชนด้วยข้อตกลง 5 ข้อ แต่รัฐบาลสั่งให้เลื่อนการเผาศพออกไปอีกเพื่อรอให้ผู้ชุมนุมสงบลง ในขณะที่ฝ่ายผู้ชุมนุมเองไม่ไว้วางใจในสัญญาของรัฐบาลเช่นกัน วันที่ 20 มิถุนายน หลังจากเผาศพของเถี่ย กวาง ชุก เป็นเถ้าไปแล้ว ปรากฏว่า หัวใจของเถี่ย กวาง ชุก ยังคงอยู่ แม้จะเผาด้วยไฟที่มีอุณหภูมิถึง 40,000 องศาเซลเซียสก็ตาม หัวใจของเถี่ยยังคงอยู่ในรูปร่างเดิมเพียงแต่มีสีดำเข้มขึ้นเท่านั้น และหลังจากงานศพนั้นผ่านไป ผู้นำชาวพุทธได้เตือนให้ โง ดินห์ เดียม เคารพข้อตกลงที่มีให้กัน แต่เดิยมกลับออกคำสั่งให้ทหารเตรียมพร้อมรับคำสั่งใหม่

รัฐบาลพยายามตั้งกลุ่มพุทธศาสนิกชน (Buddhist Congregation) ขึ้นเอง โดยรวมกลุ่มพระสงฆ์ (Chanting Priest) ขึ้นและให้พระสงฆ์กลุ่มนี้ส่งข่าวไปยังการประชุมของพุทธศาสนิกชนสัมพันธ์แห่งโลก (World Fellowship of Buddhists (WFB)) ในศรีลังกาเพื่อกล่าวหากลุ่มพุทธศาสนิกชนในเวียดนามว่ากระทำการอันไม่สมควร แต่ชาวพุทธในศรีลังกากลับส่งโทรเลขกลับมายังเวียดนามเพื่อแสดงการสนับสนุนเมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ โง ดินห์ นูห์ จึงสั่งทหารผ่านศึกกลุ่มหนึ่งเดินทางมาต่อต้านพุทธศาสนิกชน แต่ทหารกลับเดินขบวนร่วมต่อต้านรัฐบาลแทน อีกทั้งเจ้าหน้าที่ระดับสูงบางคนในกองทัพยังกดดันรัฐบาลโดยกล่าวว่า “หากรัฐบาลยังคงกีดกันศาสนาของบรรพบุรุษของพวกเขา เขาก็ไม่อาจสู้กับคอมมิวนิสต์ได้ต่อไป”³ และยังมีแม่ทัพบางคนในกองทัพเวียดนามได้พยายามขอแรงสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาเพื่อโค่นล้มรัฐบาลเดียม ในขณะที่มีผู้พลีชีพเพื่อเรียกร้องสิทธิมนุษยชนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เช่น เถี่ย เหงวียน ฮวง (Thay Nguyen Huong) พลีชีพในวันที่ 4 สิงหาคม แมชีเชียว กวาง (Dieu Quang) ในวันเดียวกัน และ เถี่ย ทันห์ ตู (Thay Thanh Tue) พลีชีพในวันที่ 13 สิงหาคม

วันที่ 20 สิงหาคม พุทธศักราช 2506 กองกำลังพิเศษบุกเข้าตรวจค้นที่มั่นสำคัญของการเคลื่อนไหวของกลุ่มพุทธศาสนิกชนทั่วทุกพื้นที่ และได้จับพระสงฆ์และแม่ชีรวมกว่า 2,000 รูปจากวัด รวมทั้งพุทธศาสนิกชนผู้เข้าร่วมการชุมนุมจากบ้านของพวกเขาทุกหลัง ในเหตุการณ์นี้มีพระสงฆ์รูปหนึ่งซึ่งคาดกันว่าคือ เถี่ย ยัก ชุก (Thay Giac Duc) แห่งวัดชาลอย (Xa Loi Temple) ถูกตีจนถึงตายในวัด นอกจากนั้นยังมีการปล่อยข่าวให้คนในกลุ่มพุทธศาสนิกชนระแวงกันเองเพื่อให้เกิดการแตกแยกอีกด้วย และในวันที่ 21 สิงหาคม กลุ่มพุทธศาสนิกชนร่วมกันลงนามโดยอาจารย์ในมหาวิทยาลัยไซ่ง่อนรวม 79 รายชื่อ และเขียนข้อเรียกร้องส่งต่อประธานาธิบดี โง ดินห์ เดียม และทางฝ่ายรัฐบาลนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศซึ่งในขณะนั้นคือ นายวู วัน มู (Vu Van Mau) โกรธและถูกลูกออกจากที่ประชุมทันทีที่ โง ดินห์ นู (Ngo Dinh

³Cao Ngoc Phong Chan Khong, *Learning True Love: How I Learned & Practiced Social Change in Vietnam*, pp. 39. ' Even the military officers in the army of the Republic of Vietnam were pressuring their superiors , saying that they could not fight the communists if the government continued to suppress the religion of their ancestors.'

Nhu) ประกาศจับ “พุทธศาสนิกชนผู้เป็นคอมมิวนิสต์ทั้งหมด” ซึ่งเขาใช้คำว่า “ all the communist Buddhists”⁴ และหลังจากนั้นสามวันต่อมา นายวู วัน ตู ได้โกนศีรษะตนเองเพื่อร่วมประท้วง

วันที่ 25 สิงหาคม พุทธศักราช 2506 แม่พระสงฆ์และแม่ชีส่วนใหญ่จะถูกจับกุมไว้ แต่การเคลื่อนไหวยังคงดำเนินต่อไปโดยกลุ่มนักศึกษาได้จัดตั้ง “กลุ่มผู้ปฏิบัติงานเพื่อสิทธิมนุษยชนในเวียดนาม” (The Committee to Work for the Respect of Human Rights in Vietnam) ขึ้น ดังนั้น การชุมนุมอย่างสงบยังคงดำเนินต่อไปตามปกติ โดยมีนักศึกษาหลายร้อยคนไปชุมนุมกันที่ตลาดเซียน ฮอง (Dien Hong) และในวันนั้นเองที่ตำรวจยิงเข้าใส่กลุ่มนักศึกษาเป็นเหตุให้นักศึกษาหญิงอายุ 16 ปี เสียชีวิตหนึ่งคน ทำให้ความหวาดกลัวและความกดดันแผ่ขยายไปทั่วในกลุ่มประชาชน จนกระทั่งในวันที่ 9 กันยายน ปีเดียวกันนั้นเอง ข่าวการเสียชีวิตของนักศึกษาหญิงชื่อ มัย เตวียด อาน (Mai Tuyet An) อายุ 18 ปี ผู้ซึ่งตัดมือซ้ายของเธอส่งเป็นของกำนัลแก่ประธานาธิบดี โง ดินห์ เดียม โดยเธอให้เหตุผลว่า เธอมอบมือของเธอให้เขาเพื่อขอให้เขาเข้าใจในความปรารถนาของประชาชน⁵ การเสียชีวิตของเธอครั้งนี้ได้ปลุกประชาชนจากความเมินเฉยและยังเป็นแรงกระตุ้นให้นักศึกษาหลายพันคนเดินขบวนต่อต้าน โง ดินห์ เดียม อย่างไม่กลัวสิ่งใดอีกต่อไป

ในที่สุดเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2506 กลายเป็นวันสิ้นสุดของรัฐบาล เดียม เนื่องจาก โง ดินห์ เดียม และ โง ดินห์ นู ถูกสังหารโดยนายทหารผู้หนึ่ง และหลังจากนั้นต่อมามีข่าวออกมาว่าทางวอชิงตันออกคำสั่ง โค่นล้มเดียม⁶

⁴ Ibid., p. 41.

⁵ Ibid., p. 42. ‘ her hand was a gift she wanted to offer him to request his understanding of the people’s wishes, ...’

⁶ Ibid., p. 43. ‘ Later, the Pentagon papers revealed that Washington had given the order to overthrow Diem.’

ภาคผนวก ข
โรงเรียนเยาวชนเพื่อการบริการสังคมในเวียดนาม

โรงเรียนเยาวชนเพื่อการบริการสังคมในเวียดนามได้คือความมานะบากบั่นของขบวนการชาวพุทธ เพื่อทำการบูรณะและสร้างสรรค์ชุมชนในท้องถิ่น รวมทั้งการปลดปล่อยและบรรเทาความทุกข์ระทมจากสงครามในเวียดนาม

โรงเรียนเยาวชนเพื่อการบริการสังคมถือกำเนิดจากเหตุ 3 ประการ ประการแรกคือ ความทุกข์อันทับทวีที่สงครามได้ก่อให้เกิดขึ้น ประการที่สองคือ ความล้มเหลวครั้งแล้วครั้งเล่าของโครงการช่วยเหลือหมู่บ้านในชนบทของรัฐบาล และประการสุดท้ายเกิดจากความเห็นพ้องต้องกันของบรรดาผู้นำทางศาสนาในสภาพพุทธจักรในอันที่จะร่วมกันรับผิดชอบต่อสถานการณ์ของบ้านเมือง

อาจจะเห็นกันว่าโรงเรียนเยาวชนเพื่อการบริการสังคมตั้งขึ้นด้วยสาเหตุจากสงคราม แต่สงครามมิได้เป็นสาเหตุเพียงประการเดียว โรงเรียนแห่งนี้ยังเกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการอันเรื่อรังของประชาชนชาวเวียดนามเอง งานของโรงเรียนประกอบด้วย การปลดปล่อยและบรรเทาทุกข์ภัยอันเกิดจากสงครามอย่างเร่งด่วน ด้วยการวางแผนระยะยาวที่สัมพันธ์สอดคล้องกันกับปัญหาอื่น ๆ ซึ่งกำลังเลวร้ายลงเรื่อย ๆ ด้วยพิษภัยของสงคราม ปัญหาเหล่านี้ได้แก่ปัญหาการอนามัยในชนบทและการสุขภาพ ปัญหาการปรับปรุงเทคนิคในการเกษตรกรรม และปัญหาการไม่รู้หนังสือ ฯลฯ ในทำนองเดียวกันนี้และที่โรงเรียนได้ดำเนินการฝึกฝนอบรมอาสาสมัครชายหญิงซึ่งเป็นนักเรียนผู้จะปฏิบัติงานด้วยความเข้มงวดและระมัดระวัง เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้ออกไปปฏิบัติงานในหมู่บ้านชนบทอย่างฉับพลัน และด้วยความเพียรพยายามอันสม่ำเสมอ

ที่จริงแล้วงานของโรงเรียนเริ่มมีขึ้นก่อนที่ตัว โรงเรียนจะก่อตั้งขึ้นด้วยซ้ำ ในเดือนมกราคมของปี 2507 ดิซ นัท ฮันห์ ถูกเรียกตัวจากตำแหน่งที่ท่านดำรงอยู่ ณ มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ในนิวยอร์ก ขอให้ท่านกลับมาช่วยเวียดนาม เพื่อมาช่วยงานในขบวนการชาวพุทธ ซึ่งกำลังเข้ามามีบทบาทรับผิดชอบอย่างเต็มที่ต่อวิกฤตการณ์ในเวียดนาม สิบวันหลังจากที่ท่านนัท ฮันห์ กลับมาก็มีอาสาสมัครกลุ่มแรกเข้ามา และเริ่มงานในบางหมู่บ้านที่ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

โรงเรียนได้ดำเนินการจัดตั้งขึ้นอย่างจริงจังเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2508 ในปีแรก ๆ มีสำนักงานตั้งอยู่ในวิหาร 3 แห่ง ครั้งพอถึงฤดูใบไม้ผลิในปี พ.ศ. 2509 ก็ได้ที่ดิน 10 ไร่ที่นอกกรุงไซ่ง่อน บรรดานักเรียนและครูได้ช่วยกันก่อสร้างอาคารเรียนซึ่งประกอบด้วยห้องนอน 40 ห้อง ห้องเรียน 4 ห้อง ยังมีห้องประชุมและสถานที่อำนวยความสะดวกทางการศึกษาอื่น ๆ อีก โรงเรียนนี้ตั้งขึ้นโดยมีลักษณะเป็นองค์กรอิสระที่ปกครองตนเอง ซึ่งเป็นผลของการตัดสินใจอย่างแน่วแน่ของผู้บริหาร เป็นการตัดสินใจซึ่งมีพื้นฐานอยู่บนประสบการณ์ที่ได้รับจากชาวบ้านที่ว่า โรงเรียนจะต้องเป็นอิสระจากความช่วยเหลือทางด้านเงินทุน ทั้งที่เป็นของรัฐบาลเวียดนามได้และของทหารอเมริกัน ด้วยปรากฏมาแล้วในอดีตว่า “ผู้ปฏิบัติงานเพื่อสังคม” ซึ่งได้รับการอบรมและอุดหนุนจาก

รัฐบาลได้เข้าไปยุยงชาวบ้านว่า จุดมุ่งหมายประการแรกของเขาควรจะเป็นการ “ต่อต้านเวียดนาม” และสนับสนุนรัฐบาลไซ่ง่อน แทนที่จะไปช่วยเหลือชาวบ้านอย่างแท้จริง เจ้าหน้าที่รัฐบาลเหล่านี้ถูกฝึกมาอย่างไม่ได้เรื่อง ถูกล่าเป็นอาวุธ ชาวบ้านจึงมองว่าคนเหล่านี้เป็นเครื่องมืออเมริกันที่จะสนับสนุนสงคราม แต่ในโรงเรียนเขาชวนเพื่อการบริการสังคมนั้น สิ่งหนึ่งซึ่งมีผลช่วยสนับสนุนการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในหมู่บ้าน และช่วยให้ชาวบ้านเข้าใจอาสาสมัครเหล่านี้ก็คือ ข้อเท็จจริงที่ว่า คนเหล่านี้ทั้งหมดเป็นอาสาสมัคร และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกองทุนหรือตัวแทนของรัฐบาลแต่อย่างใด

ตั้งแต่ที่นักเรียนอาสาสมัครและพี่เลี้ยงได้เข้าไปในหมู่บ้านตามรายทางที่มีการรบกัน เขาก็ได้เข้าร่วมงานบรรเทาทุกข์ตลอดมา การเข้าร่วมนี้ไม่ใช่ปัจจัยหลักของเขา ด้วยโรงเรียนมีไว้สำหรับฝึกฝนให้นักเรียนสามารถช่วยชาวบ้าน ให้รู้จักประยุกต์เอาวิธีการพัฒนาชนบทแผนใหม่มาใช้ เพื่อยกระดับชีวิตของคนในหมู่บ้านและนอกจากนั้น สิ่งซึ่งสำคัญเสียยิ่งกว่าการปฏิบัติงานที่ต้องใช้กำลังกาย ซึ่งโรงเรียนได้ทำสำเร็จมาแล้วก็คือ ความรู้สึกร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสมัครเข้ามาปฏิบัติภารกิจ และชาวบ้านผู้ได้รับคุณประโยชน์ นักเรียนจากโรงเรียนเหล่านี้คาดหวังได้ว่าจะเป็นมิตรที่แท้จริงของชุมชนในชนบทซึ่งปรารถนาจะปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ช่องว่างอันกว้างใหญ่ระหว่างปัญญาชนกับชาวบ้านธรรมดาสามัญในเวียดนามเป็นสิ่งที่มีมาเป็นเวลานานแล้ว เหล่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเมืองนอก ได้นำปริญญาบัตรกลับมาบ้านด้วย แต่เขาหาได้มีความรู้ความเข้าใจในอันที่จะดำเนินชีวิตร่วมกับชาวบ้านไม่ ประสบการณ์และสติปัญญาที่เขาได้อบรมสั่งสมมา หาใช่สิ่งที่ชาวชนบทซึ่งเป็นคน 90% ของประเทศต้องการไม่

ยิ่งไปกว่านั้น ดิซ นัท ฮันห์ และผู้ช่วยของท่านได้ยึดหลักการที่จะดำรงคุณลักษณะ และรักษาคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ไว้ หลังจากทีสิ่งนี้ได้ถูกทำลายลงในช่วงเวลาแห่งการยุทธตลอด 20 ปี นอกจากนี้ ท่านยังเน้นถึงความสำคัญของความรู้สึกภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีและความมุ่งมั่นในเป้าหมายของแต่ละคน ในเมื่อโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายในแนวนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นธรรมชาติแห่งการปฏิวัติ ผู้อำนวยการ โรงเรียนพยายามที่จะอบรมสั่งสอนนักเรียน เขาเหล่านี้จะได้รับแรงบันดาลใจจากความรักชาติ และความรักต่อเพื่อนมนุษย์ และมุ่งที่จะอุทิศตนเองอย่างสงบสละขมและจริงจังเพื่อที่จะสนองความต้องการของหมู่บ้าน และช่วยให้ชาวบ้านสามารถเลือกสรรผู้นำของตนเองขึ้นมา เป็นที่น่าภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ในการเปิดให้นักเรียนอาสาสมัครสอบเข้าเป็นครั้งแรกนั้น เราต้องการคนอย่างมากที่สุดเพียง 100 คน แต่กลับมีคนสมัครถึง 500 คน และยังเป็นสิ่งที่น่าประทับใจมากขึ้นเมื่อได้ประจักษ์ชัดว่า ในการทำงานนี้ไม่มีค่าตอบแทน ไม่มีปริญญาหรือประกาศนียบัตรเป็นรางวัล นอกจากค่าครองชีพในอัตราขั้นต่ำที่สุด เท่าที่ชีวิตจะสามารถดำรงอยู่ได้เท่านั้น

จุดมุ่งหมายของโรงเรียนเขาชวนเพื่อการบริการสังคมก็คือสร้างกำลังคนออกมาจากคนหนุ่มสาวจำนวนมาก นับร้อย ซึ่งได้รับการฝึกอบรมมาเป็นเวลา 2 ปี และให้คนหนุ่มสาวที่ได้ผ่านการอบรมมาแล้วเข้าไปทำงานในชั้นปฏิบัติการตามหมู่บ้านต่าง ๆ

การคัดเลือกบุคคลและการอบรม

ในการคัดเลือกนักเรียนเพื่อเข้าฝึกในโรงเรียนเยาวชนเพื่อการบริหารสังคม มีการเน้นถึงเรื่องของความตั้งใจจริง และการอุทิศตัวของนักเรียน มากกว่าที่จะเน้นถึงความสำเร็จทางการศึกษาที่นักเรียนได้รับมา แม้ปรัชญาตรีก็อาจจะไร้ความหมายสำหรับแห่งนี้ หากนักเรียนเป็นผู้ที่ขาดความเข้าใจ ความรอบรู้และขาดความเสียสละ แต่สำหรับความสามารถพิเศษด้านอื่น ๆ ย่อมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เช่น ความสามารถในการเล่นกีตาร์ ได้คลีร้องเพลงเล่นกับเด็ก ๆ ได้ ฯลฯ

นักเรียนจะได้รับการฝึกอบรมวิธีการสำรวจสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจเพื่อที่จะค้นหาความต้องการที่แท้จริงของหมู่บ้าน เขายังต้องเข้าใจถึงกระแสวัฒนธรรมแห่งศาสนา และประเพณีที่เคยเป็นมาในอดีต และรวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนของคนเวียดนามในปัจจุบัน และยังคงต้องศึกษาถึงวิธีการที่ดีที่สุดในการเข้าหาชาวบ้าน และหลีกเลี่ยงการกระทำที่จะทำให้ชาวบ้านกลายมาเป็นปฏิปักษ์กับตน ในการที่จะเข้ากับชาวบ้านได้ นักเรียนจะต้องหัดเล่นกีตาร์ ร้องเพลง จัดแสดงการละเล่น รายการตลก ฯลฯ นอกจากนี้แล้ว นักเรียนจะต้องผ่านการอบรมทางด้านวิชาการอย่างน้อยหนึ่งในสี่อย่าง จากหัวข้อต่าง ๆ คือ การศึกษา การอนามัย การเกษตร และการรวมพลังในท้องถิ่น

สิ่งเหล่านี้ทั้งหมดล้วนสัมพันธ์โดยตรงกับความต้องการที่แท้จริงของเวียดนาม และในขณะที่เขาก้าวหน้าไปอย่างมากในการปฏิบัติงานในสังคมด้วยวิธีการแบบตะวันตก แต่เขาก็มิได้พยายามที่จะเอาคำรับตำราและทฤษฎีที่มีได้สัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงในสังคมขณะนั้นมาประยุกต์ใช้

กลุ่มผู้ปฏิบัติงานจำนวนตั้งแต่ 4-10 คน จะเข้าไปในหมู่บ้านดำเนินการจัดตั้งศูนย์การปฏิบัติขึ้นในวัดที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน และจะอยู่โดยไม่มีใครทำอะไรเลยตลอดสัปดาห์แรกหรือมากกว่านั้น เพื่อจะได้ให้ชาวบ้านได้รู้จักพวกเขา และในช่วงระยะเวลานี้แหละที่ชาวบ้านจะค่อยเรียนรู้ว่า พวกเขามีโซ่ฝ้ายรัฐบาล และมีได้รับเงินทุนอุดหนุนจากฝ้ายรัฐบาลแต่อย่างไร พร้อมกันนั้นชาวบ้านก็จะได้ค้นพบศักยภาพและสมรรถนะของบรรดาอาสาสมัครอันเนื่องมาจากความเสียสละอดทน และสมรรถนะของบรรดาอาสาสมัครอันเนื่องมาจากความเสียสละอดทน และขยันขันแข็งตลอดจนความเป็นกลางที่ไม่เข้าฝักฝ้ายกับนักการเมืองฝ้ายใดด้วย

ด้านการศึกษา

การให้การศึกษแก่เด็กในหมู่บ้านทั้งระดับประถมหรือสูงกว่านั้น เริ่มต้นด้วยการที่อาสาสมัครไปนั่งบนถนนกับเด็ก ๆ ชาวบ้าน จากจุดนั้นเองที่จะเติบโตมาเป็นโรงเรียน หากพวกเขาบ้านปรารถนาจะก่อตัวขึ้น การให้การศึกษานั้นรวมถึงการให้การศึกษแก่ผู้ใหญ่ในแบบต่าง ๆ ตั้งแต่การสอนให้รู้หนังสือเลขไปจนถึงการจัดหลักสูตรอบรมแก่แม่ ให้การอบรมขั้นต้นเกี่ยวกับการใช้ยา สำหรับหมู่บ้านซึ่งห่างไกลจากสถานีอนามัยตลอดจนจึงการให้การศึกษาด้านอื่น ๆ ด้วย

ด้านการอนามัย

การปฏิบัติงานด้านอนามัยมักจะรวมไปถึงการก่อตั้งศูนย์อนามัยการศึกษาร้านในเรื่องการอนามัย การจัดหาวัคซีนที่สะอาดบริสุทธิ์โดยการชุบพอ (ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมาในเวียดนาม) ส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการอนามัยส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการอนามัย รวมถึงการสร้างส้วมที่ถูกสุขลักษณะ และยังให้การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อ และการปฐมพยาบาลขั้นต้น

ด้านการเกษตร

การเกษตรกรรมสัมพันธ์กับลักษณะภูมิประเทศ และความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งอาจจะหมายรวมถึงการปรับปรุงพันธุ์พืช การปรับปรุงการใช้ปุ๋ยหมัก การจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์เพื่อการเกษตร การขยายปริมาณการเลี้ยงไก่และหมู การจัดการเรื่องตลาดและการจัดตั้งสหกรณ์เพื่อพืชผล

กิจกรรมทางด้านสังคม

ในการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ อาสาสมัครและพี่เลี้ยงกลุ่มจะส่งเสริมให้เกิดความสนใจและเห็นคุณค่าของกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ เช่น การกีฬา การรวมกลุ่มเยาวชน กิจกรรมทางศาสนา กลุ่มนักแสดงศูนย์อ่านหนังสือ งานฉลองและงานรื่นเริงต่าง ๆ เหล่าอาสาสมัครจะดำเนินการเหล่านี้ภายใต้การดูแลแนะนำของพี่เลี้ยงกลุ่ม ซึ่งจะอยู่กับเขาจนกระทั่งงานตั้งหลักได้ และดำเนินไปด้วยดี ครั้นแล้วพี่เลี้ยงก็จากไปสู่หมู่บ้านอื่น ทำการช่วยเหลืออาสาสมัครกลุ่มอื่นดังเช่นที่แล้วๆ มาอาสาสมัครจะเรียนรู้ถึงวิธีการหาผู้ช่วยจากเยาวชนในหมู่บ้านด้วยประสบการณ์ที่เขาได้รับอย่างรวดเร็ว และส่งเยาวชนบางคนที่อยู่ทิศตัวอย่างจริงจังให้กลับไปรับภาระอบรมที่โรงเรียนเยาวชนเพื่อการบริการสังคม โดยจัดหลักสูตรเร่งรัดที่ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ มีการประสานงานระหว่างอาสาสมัครในชนบทกับผู้นำของขบวนการ นอกจากนี้โรงเรียนยังพัฒนาสมรรถนะและศักยภาพของเยาวชนจากหมู่บ้านที่มารับการอบรม เพื่อให้เยาวชนเหล่านั้นกลับไปอยู่ประจำอย่างถาวรในหมู่บ้านหลักแต่ละแห่ง เพื่อที่เขาจะได้ดำเนินงานสืบเนื่องจากอาสาสมัครต่อไป หากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเคลื่อนย้ายไปอยู่ในหมู่บ้านแห่งอื่น

ความสัมพันธ์กับกลุ่มอื่น ๆ

โรงเรียนเยาวชนเพื่อการบริการสังคมมีสายสัมพันธ์โดยตรงแต่ไม่ได้ขึ้นตรงกับสภาพพุทธจักร จากแกนกลางที่สภาพพุทธจักรนี้เองที่ทำให้ได้เชื่อมโยงไปถึงองค์กรที่ทำงานทางสังคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพุทธจักร รวมไปถึงกลุ่มนักศึกษาชาวพุทธ กลุ่มสตรีพุทธ กลุ่มลูกเสือพุทธ สมาคมยุวพุทธ ฯลฯ ด้วยเหตุที่ว่าโรงเรียนหนุ่มสาวเพื่อบริการสังคมมิได้จำกัดขอบเขตอยู่ในแวดวงชาวพุทธเท่านั้น แต่ยังแผ่ขยายไปถึงองค์กรของนักศึกษาในกลุ่มศาสนาอื่น ๆ และยังร่วมงานกับกลุ่มกิจกรรมของฆราวาสธรรมคาถิกหลายกลุ่มชุมนุมของนักศึกษา มหาวิทยาลัย กลุ่มกิจกรรมของอาจารย์ ฯลฯ

เรื่องราวของโรงเรียนในปี พ.ศ. 2511

แรงกดดันจากสงครามทำให้โรงเรียนเยาวชนเพื่อการบริการสังคมเป็นสิ่งจำเป็นขึ้นมา และยังคงบังคับให้โรงเรียนต้องปรับตัวให้เข้ากับภารกิจที่จะต้องกระทําอยู่เสมอ ต้องปรับให้เข้ากับความน่าสะพรึงกลัวและความกดดันเพื่อที่จะรักษาคุณภาพของตนเอาไว้ในปี พ.ศ. 2510 มีการบุกเข้าทำร้ายผู้คนในโรงเรียน ทำให้นักเรียนอาสาสมัครคนหนึ่ง และครูคนหนึ่งตายไป และยังมีผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัสอีก 11 คน รวมทั้งเด็กที่เพิ่งสร้างใหม่ก็ได้รับความเสียหายมากในปีเดียวกันนั้น กลุ่มอาสาสมัครที่ทำงานอยู่ในชนบทอีก 5 คน ถูกลากตัวออกจากที่พักในตอนเที่ยงคืน สี่คนถูกยิงตาย และคนที่ห้าซึ่งเป็นพระฝึกหัดได้รับบาดเจ็บสาหัสและถูกทิ้งไว้ในอนรอกความตายอยู่ (แต่ก็ได้ฟื้นคืนเป็นปกติในภายหลัง) ยังมีอาสาสมัครอีก 8 คน ถูกลักพาตัวไป และตั้งแต่นั้นมาไม่มีใครได้ทราบข่าวของพวกเขาอีกเลย และคณาจารย์และแพทย์ซึ่งทำงานร่วมกับโรงเรียนถูกกดดันจนต้องลาออกไป ผู้นำนักเรียนชั้นหัวกะทิถูกจับหรือบังคับให้ต้องหลบหนีไป

แทนที่งานจะชะงักงัน โรงเรียนกลับดำเนินต่อไปอย่างไม่ทอดอหย พอดกกลางคืน ตัวอาคารเรียนก็ดูน่ากลัวอันตรายเกินกว่าที่จะเข้าไปอยู่ ดังนั้นการฝึกอบรมส่วนใหญ่จึงใช้วิหารและสถานที่อื่นเท่าที่จะนึกหาได้ในขณะนั้น และกลุ่มอาสาสมัครก็ยังคงดำเนินงานของตนต่อไปเรื่อย ๆ ในหมู่บ้านที่อยู่กระจัดกระจายกันไปในอาณาบริเวณอันกว้างขวาง และในเมืองบางเมือง และยังคงสร้างคณะผู้ทำการพยาบาลใหญ่ ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านหูกยาโดยตรงต่อผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของสงคราม

ภายในจิตใจของผู้ที่ได้อุทิศตนเพื่อการทำงาน อาจจะสรุปย่อ ๆ ได้จากจดหมายซึ่งเขียนโดยอาสาสมัครที่มีชีวิตรอดอยู่ภายหลังที่บรรดาเพื่อน ๆ ของเขาถูกฆ่าตายมาแล้วเป็นจำนวนมาก

“ณ กาลบัดนี้ เป็นอีกวาระหนึ่งที่เราจะให้คำสัญญาอย่างสำรวมว่าเราจะไม่โกรธหรือเกลียดผู้ที่มาสังหารเรายิ่งกว่านั้น เราจะไม่ใช่ความรุนแรงตอบโต้ความรุนแรง และแม้ว่าพวกคนฝายนั้นเขาจะแลเห็นเราเป็นดั่งศัตรู และแม้เขาจะมาฆ่าเราจนกระทั่งคนสุดท้าย เราก็จะรื้อฟื้นคำปฏิญาณขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งว่า คนเหล่านั้นไม่ว่าเขาจะมีชาติกำเนิดมาจากที่ใด เขาหาใช่ศัตรูของเราไม่

ขอเราจงสามารถรักษาจิตใจองหิงสาไว้ได้โดยแน่วแน่มั่นคงเพื่อที่จะได้รับใช้สังคมด้วยความรักอันมิได้เรียกร้องสิ่งใดเป็นเครื่องตอบแทน...”

ภาคผนวก ก

บทเพลงจาก ทุ เจียม

โดย ดิษ นัท ฮันท์

ดวงตะวันส่องแสงในเช้านี้ โอ ห่วงจักรวาล ฉันใคร่จะโอบกอดเธอไว้ในวงแขนของฉันเช้าวันนี้ นกตัวหนึ่งฮัมเพลง และหญิงผู้หนึ่งสะพายตะกร้าผ่านประตูไร่ร้องขายข้าวแซ่ของเธอ โอมาคูมิ ฉันอยากจะโอบกอดเธอไว้ในวงแขนของฉัน เช้าวันนี้ เป็นวันตลาดนัด โอ พื้นที่พิภพฉันใคร่จะโอบกอดเธอไว้ในวงแขนของฉัน ในยี่สิบชั่วโมงข้างหน้า ฉันจักไม่ได้อาศัยอยู่บนพสุธาแห่งนี้อีกแล้ว ฉันจะอุทิศร่างของฉันแด่กองไฟ

ดวงตะวันส่องแสงในเช้านี้ โอ มาคูมิ โอ พื้นที่พิภพ โอ ห่วงจักรวาล ชีวิตข้างคางมากระไรนี้ ฉันปรารถนาจะอยู่กับเธอ ฉันเผ่าทะนุถนอมเธอ ฉันจะไม่ทำอะไรคิดคั่วไป แม้กระทั่งใบไม้สักใบ หรือแม้กระทั่งก้อนกรวดสักก้อน ด้วยใบไม้แต่ละใบและก้อนกรวดแต่ละก้อนนั้น ช่างเป็นสิ่งมีค่าเสียนี้กระไร

ฉันลืมตาขึ้นในเช้านี้ เอ ฉันกลับไปจริง ๆ หรือนี้ น่าขันจริง ฉันนอนหลับปุ๋ยอย่างกับเด็กเล็กเล็กราวกับผู้ที่ไม่มีชีวิตทุกขรอนในโลก มือของฉันจะ เธอจะเป็นผู้จุดกองไฟในเช้าวันพรุ่งนี้ให้หรือเปล่านะ ? ฉันยกมือขึ้นจับแก้ม มือที่น่ารัก เธอเป็นผู้ช่วยเหลือที่ซื่อสัตย์ เธอหอมขมหวาน เธอถือชอล์ค เธอเข็บปักไหม เธอหวีสาางผมเด็กกำพร้า

ฉันลุกตื่นขึ้นในเช้านี้ ฉันใคร่จะมีชีวิตอยู่ ฉันใคร่จะมีชีวิตอยู่วันนคร เมื่อฟ้าสาางสีทองแล้วเช้าที่แจ่มใสก็มาถึง แต่ละวันที่ชีวิตเริ่มค้น ประคองคั้งแผ่นกระดาษขาวสะอาดที่รอคอยการขีดเขียนทำไมห่วงจักรวาลจึงนำมัทศจรรยน์กละหรือ ? เพราะว่าฉันกำลังจะจบชีวิตลงละหรือ ? เพราะว่าฉันได้ลืมตาขึ้นละหรือ ? โอ ดวงคาราที่แสนไกล ดวงคาราที่แสนไกล

ฉันลุกตื่นขึ้นในเช้านี้ ฉันล้างหน้าด้วยน้ำเย็น ฉันใคร่จะแหวกว่ายในฤดูใบไม้ผลิที่แจ่มใส ฉันใคร่จะเป็นปลาตัวน้อย ฉันลุกตื่นขึ้นในเช้านี้ ฉันเปิดหน้าต่างรับอากาศบริสุทธิ์และชื่นชมกับท้องฟ้าอันงดงามหาที่ติมิได้ ฉันใคร่จะโฉบบินในท้องฟ้า ฉันใคร่จะเป็นนกตัวน้อย

ฉันลุกตื่นขึ้นในเช้านี้ ดุชิ วงศุริยางค์ของนักเรียนตัวน้อยน้อยส่งเสียงอันแจ่มจรัสแจ้วราวกับฝูงนก ก้าวไปข้างหน้าเถิดหนูน้อย ก้าวไปให้ถึงขอบฟ้าแห่งสันติสุข ที่ซึ่งไม่มีความทุกข์ ไม่มีการประหัตประหาร ฉันจะนำร่างของฉันหนุนเนื่องเธอไว้ เพื่อช่วยดับไฟและห้ามเลือด ก้าวไปก่อนเถิดเธอทั้งหลาย เบื้องหลังเธอนั้น ขุนเขากำแพงสูงและป่าไม้ จะดาโถมกันช่วยดับไฟและห้ามเลือด

เบื้องบนของเรานั้น ทั้งพี่สาวและพี่ชาย ทั้งครูของเธอต่างรอคอยเธออยู่ บางวัน ผีเสื้อจะกระพือปีกอันน้อยเข้าไปในห้องเรียน และเหล่ากุหลาบที่เกี่ยวข้องพันอยู่กับหน้าต่างโรงเรียน จะไปรยปรายความสดชื่นด้วยกลิ่นระรินอันมีเสน่ห์ ขนมหวานจะถูกกลบยี่นให้แก้กันและกันได้ไต่เรียน พี่ชายของฉันจะยิ้ม เพราะรู้เท่าทันเด็กเด็กเธอจะอ่านบทเรียนด้วยสำเนียงทางใต้ และทุกครั้งที่เด็กเด็กเขียนเครื่องหมายออกเสียงหนักเบาผิดไป เธอก็เพียงแต่หักคะแนนเขาครั้งหนึ่ง ฉันชอบผมที่ยู่เียงของเด็กเด็ก ชอบดวงตาอันประกายของเธอ ชอบรอบเบื่อนของหยดหมึกบนเสื้อและใบหน้าของเธอ ชอบจุมพที่โค้งขึ้นของเธอ

เบื้องล่าง บนท้องถนนเบื้องแน่นด้วยฝูงชน เธอคิดไปต่างต่างนานา ลุงจ๋า ป้าจ๋า และพี่ชายที่รักทำไมถึงดูกังวลเช่นนั้นเล่า ? พี่สาวที่รัก ทำไมถึงดูเศร้าหมองเช่นนั้น ? เราต่างก็มีความห่วงกังวลของตนเอง และต่าง

ก็มีพันธะที่จะติดตามภาระอันนั้น ฉันก็เช่นกัน ไปตามทางของฉัน ไปคนเดียว ฉันยังจมลงใต้พื้นแผ่นดิน แต่ฉันกลับเดินยืนอยู่เหนือพื้นแผ่นดิน ฉันยังคงอยู่ที่นี่ แม้ว่าฉันได้จากไปแล้ว ในยี่สิบชั่วโมงข้างหน้า ฉันไม่เชื่อฟังคำตัดสินของใครอื่นอีกแล้ว แต่ฉันไม่ได้หยอหยงนะ ฉันไม่ได้หยอหยงเลย

เพื่อนของฉัน ประชาชนของฉัน พี่น้องของฉัน ฉันรักเธอ ฉันรักพื้นแผ่นดินของเราคูชิ หยาดน้ำตาฉันไหลริน ฉันโค้งหัวลงมาเพื่อจับหยาดน้ำตาด้วยแขนเสื้อ ฉันจะต้องยิ้มเพื่อลบใบหน้าที่แดงระเรื่อที่ฉันยังหน้าแดงระเรื่อที่ด้วยความรักที่ฉันมีต่อเธอ ค่ายอาลัย อารมณ์ในตัวเธอไซ้ซี้เพียงคนเดียว ฉันจะต้องไปเพียงคนเดียว เพื่อนรัก ให้อ่านไปแต่เดี๋ยวนี้เถิด อย่าได้ขี้ขลาดเลย โปรดอย่าเข้าใกล้ฉันในเซานี้เลย เพื่อฉันจะได้บรรลุถึงปัญญาของฉัน ฉันใคร่จะโอบกอดพวกเธอทีละคนทีละคน แล้วร่ำไห้ แต่นั่นกลับจะทำลายทุกสิ่งสิ้น หยาดน้ำตาจะทำให้ความตั้งใจของฉันอ่อนปวกเปียก อภัยฉันเถิด เพื่อนรัก อภัยให้ลูกสาวคนนี้เถิด คุณพ่อขา คุณแม่ขา พี่น้องและผู้ที่ยกฉันรักทั้งหลาย อภัยฉันเถิด

แม่น้ำจ๋า ฉันยังจดจำนิทานของเธอได้ดี ให้อ่านได้พ่ายสำปั้นล้านยอเถิด แล้วฉันจะได้ยินเสียงระริกกระรือของคลื่นสีน้ำเงินในยามเช้าและพลบค่ำ สะพานที่ออง หลาน หมูเรือที่บรรทุกไหน้ำปลาจนเพียบแปร พวกผู้หญิงขายผลหมากริมฝีปากเธอยังเปื้อนน้ำผลหมากริมฝีปากของเธอเด็กเปียขาวแผ่นดินของเราช่างงดงามแท้แท้ไม่ว่าจะเป็นเจดีย์ที่ขึ้นระคะ กอไม้ที่ขนิคแน่น สวนผลหมากริมฝีปากที่อุดมใบพลูที่เลื้อยขึ้นสูง ผึ้งแม่น้ำที่คุ้นเคย ฉันใคร่จะหันหลังกลับไป แต่ทว่า ถ้าทำเช่นนั้น ฉันจะไม่ได้พบมาตุภูมิของเราอีกเลย

มาตุภูมิที่รัก ฉันยังรู้เธอด้วยฝ่าเท้าของฉัน มาตุภูมิที่รัก เธอถูกทำร้ายด้วยระเบิดและลูกปืน ฉันสวดภาวนาให้กับสวนที่เขียวจีของเธอ สวดให้กับผลเชอร์รี่ที่ชูช่อ และคันกระบองเพชรหน้าประตูสวนของเรา ฉันประนมมือเพื่อสวดภาวนาและอ้อนวอน ฉันพร้อมที่จะรับเปลวไฟ ให้อ่านได้ชื่นชมนครและบ้านเมืองของเราเป็นครั้งสุดท้าย ให้อ่านได้ชื่นชมดวงจันทร์ ดวงดาว ให้อ่านได้ชื่นชมประชาชนของเรา ลุงป้า พี่น้อง ผู้เฒ่าหนุ่มสาว ให้อ่านได้ชื่นชมผู้คนทุกคนและหัวเราะอย่างมีความสุข ให้อ่านได้โอบกอดทุกคนด้วยวงแขนอันน้อยของฉัน และฉันได้เห็นแล้ว ชื่นชมแล้ว พี่น้องทั้งหลาย ฉันกำลังจะจากเธอไปแต่ดวงใจเถิดว่า ฉันยังคงอยู่กับเธอเสมอ เช้าวันพรุ่งนี้ เมื่อดวงตะวันทอแสง เธอจะได้รับการทักท้วงของฉัน¹

¹ ดิช นัท ฮันท์, “บทเพลงแห่ง ทุ เจียม,” แปลโดย ชาญณรงค์ เมฆินทรานุกร ปาจารย์สาร 5 (พฤษภาคม-มิถุนายน, 2519): 36-38.

ภาคผนวก ง

บทสนทนาระหว่าง ศ. ดร.ระวี ภาวิไล และอาจารย์ ดร.สิริวรรณ จุฬารณ

เรื่อง "ดิช นัท ฮันท์ หมู่บ้านพลัม"

4 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2540

ณ ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- อ.ระวี ...พบหนังสือเกี่ยวกับอานาปานสติของ ดิช นัท ฮันท์ เล่มหนึ่งเป็นภาษาอังกฤษ ใช้ภาษาอ่านง่าย ไพเราะและเข้าใจได้ดี
- อ.สิริวรรณ หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยสองส่วนใหญ่คือ อานาปานสติสูตรและความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับ พระสูตร ก็คือการตีความ ท่านจะเล่าความเป็นมาว่าเป็นอย่างไร คิดว่าในพระสูตรนั้นเป็นการ แปลจากภาษาบาลีหรือจากภาษาจีนก็ไม่ทราบ ท่านดิช นัท ฮันท์ เป็นพระเซนชาวเวียดนาม และก็เป็นมหาสาน
- อ.ระวี ท่านรู้ภาษาอะไรมากกว่ากัน ระหว่างภาษาฝรั่งเศสกับภาษาอังกฤษ
- อ.สิริวรรณ จากประสบการณ์เท่าที่ได้ไปฟัง ท่านใช้ชีวิตอยู่ที่อเมริกาก็มาก ท่านออกจากประเทศเวียดนามช่วง 1966 หรือ 1967
- อ.ระวี เป็น Activist
- อ.สิริวรรณ ในปกหลังหนังสือเขียนไว้ว่า ท่านเป็นนักวิชาการ เป็นกวี แล้วก็ Peace Activist ท่านออกจาก เวียดนามไปรณรงค์เรื่องสงครามให้มีการยุติสงครามเวียดนาม พวกคอมมิวนิสต์ก็หาว่าท่าน เป็นฝ่ายขวา พวกขวาก็หาว่าท่านเป็นฝ่ายซ้าย เมื่อท่านออกจากเวียดนามไปรณรงค์ที่อเมริกา ท่านเข้าประเทศท่านอีกไม่ได้
- อ.ระวี จากเวียดนามสมัยที่อเมริกาเข้าไปช่วยไซ่โหม
- อ.สิริวรรณ ค่ะ
- อ.ระวี ไม่ไซ่เวียดนามเหนือ เวียดนามใต้ไซ่โหม
- อ.สิริวรรณ ไม่ไซ่ค่ะ เพราะท่าน(หนูอ่านจากปกหลังหนังสือ)เป็นผู้ก่อตั้ง Van Hanh University ซึ่ง มหาวิทยาลัยนี้อยู่ที่ไซ่ง่อน
- อ.ระวี ที่ไซ่ง่อน ท่านก่อตั้งมหาวิทยาลัยพุทธศาสนาในเวียดนาม
- อ.สิริวรรณ คงเป็นสาย...สำนักท่านคือ Van Hanh นี่หนูไม่ทราบว่าเป็นนิกายหนึ่งของมหาสานของเวียดนามไซ่ โหม ท่านลี้ภัยครั้งแรกไปอยู่ที่อเมริกา คือตอนที่ออกไปรณรงค์ให้ยุติสงคราม ท่านกลับเข้า ประเทศไม่ได้ก็ถือเป็นลี้ภัย ตั้งแต่วียดนามยังไม่แตก เวียดนามแตก 1973 ท่านออกไปประมาณ 196...กว่า ๆ แต่ดิฉันไม่แน่ใจว่าหากทำไร ในส่วนที่รณรงค์เพื่อสันติภาพก็หาวิธีให้ท่านอยู่ เมื่อรู้ว่า ท่านเป็น Scholar มีความรู้เรื่องพระสูตร เรื่องวิชาการเยอะ ก็เชิญท่านไปเป็นอาจารย์อยู่ที่ มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย
- อ.ระวี อาจารย์ไปเข้าค่ายปฏิบัติธรรมที่ไหนดครับ
- อ.สิริวรรณ ค่ายที่ไปทำงานล้ามอยู่ที่ฝรั่งเศส ที่หมู่บ้านพลัม

- อ.ระวี ได้พบท่านนัท ฮันท์ไหม
- อ.สิริวรรณ ได้พบค่ะ
- อ.ระวี ท่านพูดภาษาอะไร
- อ.สิริวรรณ 3 ภาษา ในการสอนธรรมะ 1) ท่านพูดภาษาเวียดนามอยู่แล้ว 2) ท่านพูดภาษาอังกฤษ และ 3) ท่านพูดภาษาฝรั่งเศส ในการสอนธรรมะนั้นท่านใช้สามภาษาสลับกัน
- อ.ระวี อาจารย์เป็นล่ามภาษาอะไร
- อ.สิริวรรณ หนูฟังจากภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาไทย แล้วฟังจากภาษาอังกฤษบ้างถ้ามีโอกาส แต่จากเวียดนามนี่แปลไม่ได้ ก็ใช้ฟังที่เขาแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้วค่อยแปลเป็นภาษาไทย คือล่ามที่ใช้หูฟัง ที่นั่นเขามีประสบการณ์ เพราะเป็นค่ายที่มีชาวต่างชาติเข้าร่วมมาก โดยเฉพาะจากอเมริกา ยุโรปเหนือ สแกนดิเนเวีย พวกเยอรมัน อิตาลี เขาจะมาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ใช้ระบบหูฟังแบบง่าย ๆ ไม่เหมือนกับองค์การสหประชาชาติ
- อ.ระวี ไปตั้งแต่เมื่อไร
- อ.สิริวรรณ ไปเมื่อปี '39 ช่วงเดือนกรกฎาคม อยู่แค่ประมาณ 10 วัน ค่ะอาจารย์ ที่นั่นเป็นชุมชนหมู่บ้าน - พลับ...อาจมีสำนักที่ฝรั่งเศสแล้วคนอื่นไปตั้งอย่างไรไม่ทราบ แต่ทราบมาว่าท่านเคยใช้ชีวิตอยู่ที่อเมริกามาเป็นเวลานานก่อนมาฝรั่งเศส เหตุที่เรียกว่าหมู่บ้านพลัมเพราะว่าหมู่บ้านมันอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของฝรั่งเศสใกล้เมืองบ็อกโคโด ในแถบนั้นเป็นเนินเขาและเป็นที่ ๆ ปลูกไวน์ ในขณะที่ด้วยกันเขาก็ปลูกลูกพรุน ลูกพลัมกับลูกพรุนสำหรับในความเข้าใจของดิฉันคือสิ่งเดียวกัน สำหรับท่านปลูกองุ่นเพื่อทำไวน์ไม่ได้อยู่แล้ว
- อ.ระวี เป็นพระเลยปลูกไม้ได้
- อ.สิริวรรณ เป็นพระในพระพุทธศาสนาปลูกไม้ได้ ผิดศีลข้อ 5 ท่านที่โครงการจะช่วยเด็ก ท่านดิช นัท ฮันท์ เป็นพระที่รักเด็กมากจิตใจของท่านรู้สึกผูกพันกับเด็ก ท่านก็อยากจะช่วยเหลือ
- อ.ระวี อาจารย์หมายความว่าเด็กอายุตั้งแต่เท่าไร
- อ.สิริวรรณ ไม่ทราบค่ะ ก็เห็นว่าเป็นเด็ก
- อ.ระวี อาจารย์เห็นเด็กบ้างไหม
- อ.สิริวรรณ เห็นค่ะ เห็นมีตั้งแต่อายุ สองขวบ สามขวบ สี่ขวบ
- อ.ระวี เป็นลูกของศิษย์ท่าน ดิช นัท ฮันท์
- อ.สิริวรรณ คือช่วงที่ไปเดือนกรกฎาคม เป็นหนัร่อน ในรอบหนึ่งปีที่หมู่บ้านพลัมจะจัด Summer Camp สำหรับเด็ก ๆ เป็นครั้งเดียวในหนึ่งปีที่ท่าน ดิช นัท ฮันท์ จะสอนเน้นธรรมะให้กับเด็ก Public ของท่านอยู่ที่เด็ก
- อ.ระวี อาจารย์ไปแปลให้เด็กฟัง
- อ.สิริวรรณ ไม่ค่ะ หนูไปกับแม่ชีศันสนีย์ มีช่างภาพ คุณรัตนารักษ์ แล้วก็นักจัดรายการวิทยุ คุณรัศมี มณีนิล ที่ไปเพื่อสังเกตการณ์ ใน Trip นั้นกลุ่มเรามีแค่สี่คน...เดือนกรกฎาคมทั้งเดือนเป็นค่ายธรรมสำหรับเด็ก เด็กในที่นี้คือเด็กกับครอบครัว ตอนที่ไปนี้ท่านพูดตลอดเวลาว่าเด็กมีบทบาท มีความสำคัญ

ในการสร้างสรรค์ความสงบเย็นแห่งจิตให้เกิดภายในครอบครัวได้ โดยการดึงให้พ่อแม่นั่งได้ ท่านเห็นศักยภาพของเด็ก

อ.ระวี คึงให้พ่อแม่นั่ง

อ.สิริวรรณ นิ่งก็คือว่า เวลาเราอยู่กับโลก บางครั้งจิตกระสับกระส่ายวุ่นวาย ท่านรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญ ท่านจึงสอนเด็กให้เห็นว่าถ้าเมื่อไรที่พ่อแม่วุ่นวาย พ่อแม่จิตใจไม่ค่อยดีแล้ว เราในฐานะลูก เราจะเชิญชวนให้พ่อแม่รู้สึกตัวมีสติกับความดีได้อย่างไรเพื่อจะไม่แสดงความก้าวร้าวในครอบครัวได้อย่างไร ท่านพยายามสอนเด็กให้คิดเช่นนี้

อ.ระวี ท่านจะให้เด็กเป็นอุปกรณ์สำหรับทำให้ผู้ใหญ่ดีขึ้นใช่ไหม

อ.สิริวรรณ ใช่ค่ะ

อ.ระวี น่าสนใจ ขอฟังต่อครับ

อ.สิริวรรณ ค่ายนั้นใช้เวลา 1 เดือน 4 สัปดาห์ แต่ละสัปดาห์มีกิจกรรมเหมือนกัน พ่อแม่ส่วนใหญ่เป็นฝรั่ง เขาจะพาลูกเขามาตั้งเต็นท์ในบริเวณที่ว่าง หมู่บ้านพลัมคือชุมชนที่ประกอบด้วยหมู่บ้านเล็ก ๆ 4-5 จุด

อ.ระวี เป็นหมู่บ้านที่ฝรั่งเศส มี 4-5 หย่อม

อ.สิริวรรณ บางแห่งห่างกันพอเดินได้ บางแห่งต้องนั่งรถไปประมาณครึ่งชั่วโมง ก่อนข้างจะเป็นระบบเพราะต่างคนต่างรู้ๆ ภายในช่วงที่จัดกิจกรรมเขาจะมีการจัดระบบการคมนาคมภายในติดต่อกัน จะมีอาสาสมัครคือ เมื่อรู้ว่าตอนเช้าเราต้องไปอีกหมู่บ้านหนึ่งจะมีรถประมาณกี่คันจะมีอาสาสมัครขับรถไป 8 โมงเช้าทุกคนต้องมาตรงต่อเวลา จะมีคนมาจากทั่วโลก คนฝรั่งเศสมีบ้าง จะมีคนจากอเมริกา ฝรั่งเศส เบลเยียมบ้าง เนเธอร์แลนด์ เยอรมัน จากประเทศอื่น ๆ ในยุโรปมากกว่า

อ.ระวี เวลาตั้งเต็นท์เขาไปตั้งที่ไหน

อ.สิริวรรณ ในหมู่บ้านค่ะ คนในหมู่บ้านคือพระ สามเณร คือคนในชุมชนของที่นั่นค่ะ หมู่บ้านในที่นี้คือชุมชนของสำนักนี้ ไม่มีฆราวาสนะค่ะ เป็นหมู่บ้านนักบวชค่ะ เขาจะทำการเกษตร แล้วก็ทำมาค้าขาย

อ.ระวี มีชี มีภิกษุณี

อ.สิริวรรณ เป็นมหาณิกคือภิกษุณีค่ะ มีสามเณร สามเณรี ภิกษุ ภิกษุณี พุคเป็นหมู่บ้านอาจดูว่าใหญ่ไต้น่าจะเรียกว่าเป็นบ้าน มีบ้านอยู่ 5 จุด

อ.ระวี ก็คือวัดนั่นเอง...

อ.สิริวรรณ การจัดอบรม Retreat ในช่วง พฤศจิกายนจะยาว ธันวาคม-มกราคมใช้เวลาสามเดือน ภาษาที่ใช้ในเดือนกรกฎาคมใช้ 3 ภาษา กั้นยายน 2 หรือ 3 ไม่แน่ใจ ช่วงพฤศจิกายน ธันวาคม มกราคม ใช้ภาษาเดียวคือภาษาเวียดนาม ท่านคงจะเน้นสร้างนักบวชของท่าน...กิจกรรมที่ได้เห็นในช่วง 7 วัน ได้ฟังธรรมจากท่าน ดิษ นัท ฮันท์ 3 ครั้ง ท่านจะสอนวันเว้นวัน บางวันจัดที่หนึ่งบางวันจัดอีกที่หนึ่ง บางวันบ้านเราเป็นเจ้าภาพ

อ.ระวี ท่านสอนอะไร

อ.สิริวรรณ สิ่งที่สอนก็สอนเกี่ยวกับเรื่อง สติ ความเมตตา คนเราต้องอยู่ด้วยความรักและการให้อภัย

อ.ระวี สติ กับ เมตตา

อ.สิริวรรณ ค่ะ คือธรรมะที่ท่านสอนเด็ก ธรรมะเรียก Dharma Talk มี 2 ชั่วโมง ไขเวลาช่วงเช้า 9.00-11.00 น. แต่ก่อนสองชั่วโมงนั้น ช่วงแรก 9.00 - 9.30 น. ครึ่งชั่วโมงจะเน้นสอนเด็ก ๆ ก็คือ เวลามองตา ท่านจะมองที่เด็ก คำพูดเวลาพูดว่าเธออย่างนั้นเธออย่างนี้ เป็นคำที่พูดกับเด็กไม่ใช่พูดกับผู้ใหญ่ พอหมดครึ่งชั่วโมงนั้นแล้ว จะบอกว่าต่อไปนี้จะสอนให้พ่อแม่ ให้เด็ก ๆ ออกไปเที่ยวเล่นได้ จะมีภิกษุ ภิกษุณี สามเณร หรือ สามเณรี เป็นพี่เลี้ยงพาเด็กออกไปข้างนอก

อ.ระวี ให้เด็กอยู่กับธรรมชาติ

อ.สิริวรรณ ค่ะ เพราะท่านทราบว่าเด็กไม่สามารถจะนั่งอยู่ถึง 2 ชั่วโมงได้ เวลาท่านสอนเด็ก ท่านจะออกอุบายว่าวันนี้ เมื่อออกไปแล้วช่วงไปเก็บกรวดมาด้วย แล้วท่านก็จะมาสอนเด็ก บอกว่าเก็บมา 5 เม็ด แล้วเอามาใส่กระเป๋างาแล้วหยิบออกมาเม็ดหนึ่ง เมื่อเอาออกมาแล้ว ให้คิดถึงกรวด วาง 1 ครั้ง แล้วคิดถึงคนที่เรารัก เอามาวางอีก 1 ครั้ง แล้วนึกถึงคน ๆ นั้น หายใจเข้า-ออก 5 ครั้ง ส่งความรัก ความปรารถนาดีถึงบุคคลที่เรารัก ทำเช่นนี้จนครบ 5 ก่อน ท่านจะไม่กล่าวถึงการกำหนดลมหายใจตรง ๆ แล้วท่านจะถามเด็กว่าพระพุทธเจ้าในความคิดของพวกเขาคืออะไร ให้เด็กวาดภาพมาให้ดู อีก 2 วันต่อมา เด็กวาดพุทธะเป็นท้องฟ้า พระพุทธรูป ฯลฯ แล้วท่านถามว่าพระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน ท่านเฉลยว่าอยู่ในใจของเรา (เพื่อปลูกฝังพุทธะในจิต) ให้เด็กเคาะประตูในหัวใจแล้วท่านจะออกมาพบเรา ท่านยังสอนให้เด็กรู้จักเตือนพ่อแม่เวลามีโทสะ โดยถามว่า หากพ่อแม่กลับมาจากข้างนอกอารมณ์เสียแล้วมาลงที่เร เราควรทำอะไร คำตอบคือให้เราตีระฆัง (ท่านให้ความสำคัญกับระฆัง) แล้วพ่อแม่ก็จะหยุดและนึกได้ว่าตนลืมสติไป เนื่องจากพ่อแม่ก็เป็นปฏิบัติเช่นกัน จึงเข้าใจสัญญาณนั้นได้ แล้วหวนกลับไปสู่พุทธะน้อย ๆ ในใจ เด็ก ๆ มีไปถึงเด็กแบบเบา

อ.ระวี เรื่องพระพุทธเจ้าในใจเป็นเรื่องลึกซึ้ง เวลาเราอ่านประวัติพระพุทธเจ้าทุกคนต่างมีภาพพระพุทธเจ้าในใจต่าง ๆ กันไป เพราะไม่มีใครรู้หรือทราบดีว่า พระพุทธเจ้าจริง ๆ หน้าตา กิริยา เป็นอย่างไร นอกจากบางคนกล่าวอ้างว่าตนสามารถเห็นได้ ซึ่งผมเห็นว่าไม่สำคัญแต่ประการใด แต่เมื่อพูดถึงวันวิสาขบูชา มาฆะบูชา หรือวันใดก็ตามล้วนมีเนื้อหาตรงกันคือ แม้พระพุทธเจ้าจะปรินิพพานไปนานแล้วแต่ยังทรงดำรงอยู่ท่ามกลางเราทั้งหลาย (คุณ 3 ประการ) ดังที่ท่านอรธการยต่างร้อยกรองเอาไว้ นี่หมายถึงพระพุทธเจ้าอยู่ในใจเรา ๆ รู้สึกได้ด้วยใจ เพราะฉะนั้นที่ท่าน ดิข นัท ฮันท์ สอนนั้นคนทั่วไปจึงอาจไม่นึกถึงว่าคุณมีพระพุทธเจ้าอยู่กับตัว ต่างจากเด็กซึ่งรู้สึกได้ว่ามีพระพุทธเจ้าอยู่กับตัว เพราะเด็กไม่คิดมาก การคิดมากเป็นการสร้าง “อึดตา” ให้เกิดในตัว

อ.สิริวรรณ ท่านสอนธรรมเรื่องอึดตา โดยใช้คำว่า Interdependence

อ.ระวี การแผ่เมตตาตัวเองคือสิ่งที่ลดอึดตาเพราะใจเราจะนึกถึงคนอื่นอยู่เสมอ

อ.สิริวรรณ ...คำว่า Old Path White Clouds เป็นคำพูดของตัวละครในตอนจบ (ไม่แน่ใจว่ามีพระองค์นี้จริงหรือไม่ ท่านผูกเรื่องขึ้นมาเพื่อเล่าเรื่อง) ในภาษาฝรั่งเศสใช้คำว่า ตามรอยสิทธิ์ดละ ขึ้นก่อน ไม่ทราบว่ามี ความหมายทางสัญลักษณ์หรือไม่

- อ.ระวี เคยอ่านงานของพุทธเล่มหนึ่งกล่าวถึงเมฆในช่วงฤดูฝนต่อหน้าหน้าว่ามีความน่าสนใจ ทางวิทยาศาสตร์กล่าวถึงปรากฏการณ์ว่า ท้องฟ้าจะมีช่องว่างระหว่างเมฆเป็นสีเขียวทำให้มองเห็นเมฆสีขาวในระดับที่สูงขึ้นไป และจะเห็นเมฆขาวเล็ก ๆ หากมองไม่ถึงถึงนาที่มันจะค่อย ๆ หายไปไร้ร่องรอยอีกต่อไป บางแห่งไม่มีก็เกิดมี หมายความว่าเมื่อมันยังมีรูปร่างก็เห็นเป็นตัวเป็นตน แต่เมื่อหายไปแล้วก็ไม่มีอีกต่อไป เมื่อเกิดมีใหม่ก็ไม่ช้าก่อนเดิมอีกต่อไป เปรียบเหมือนพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ เมื่อดับขันธปรินิพพานไปแล้วก็ไม่มีอะไรอีกต่อไป เป็น “อนัตตา”
- อ.สิริวรรณ ในหนังสือเล่มนี้กล่าวถึง “สูญญาตา” (ในเล่ม 3) กล่าวถึงความหมายของคำว่า “ตถาคต”
- อ.ระวี ท่าน ดิฆ นัท ฮันท์ มีความเห็นตรงกับท่านพุทธทาสเช่นกัน ท่านพุทธทาสมีความสนใจในมหายาน และเซนเช่นกัน
- อ.สิริวรรณ ในเรื่องนี้ท่านให้สุชาคาอายุ 13-14 ปี
- อ.ระวี ดำเนินการทั่วไป นางสุชาคาคิดว่าพระพุทธเจ้าเป็นเทวดาที่ตนชอบบลูกไว้
- อ.สิริวรรณ พระพุทธเจ้าสอนเด็ก (เน้นเด็ก ๆ มาก) ให้มีสติ ใน Plum Village มีกิจกรรมที่เรียกว่า “Noble Silence” คือให้เงียบขณะกินข้าว แล้วจะมีพระมานำบทวิที่กล่าวถึงข้าว ขอร้องให้เด็ก ๆ อย่ายุคแรก ๆ ลูก ๆ ก็คุยกัน หลัง ๆ เด็ก ๆ เริ่มทำได้
- อ.ระวี เป็นการสอนฝึกสติสัมปชัญญะ คือรู้ตัวและรู้รอบว่าสิ่งที่ตนเกี่ยวข้องกับอย่างไร ให้เกิดสำนึกกตัญญูคุณธรรมชาติ ในขณะที่ผู้ใหญ่ไฉน ผู้ใหญ่ต่างเป็นผู้ล้างผลาญ (สอนเด็กผ่านผู้ใหญ่)
- อ.สิริวรรณ หลังจากข้าวหมดให้นั่งรอ 15 นาที (ให้เวลารับประทาน 1 ชั่วโมง) ค่อยไปดักใหม่ นับว่าเป็นกิจที่ลึกลับซึ่งแบบล นี่คือปัจเจกขณะ ซึ่งวิธีการกินนี้ลึกลับยิ่งกว่าปัจเจกขณะเสียอีก คำว่า “ภิกขุ” คือผู้กินง่าย (ภิกขาจาร) เขาให้มาอย่างไรก็ควรกินอย่างนั้น เราต้องรู้จักใช้หนี้เขาด้วยการรำลึกในบุญคุณของอาหาร
- อ.ระวี ลึกลับซึ่ง
- อ.สิริวรรณ ในเบื้องต้นก็แค่ รู้จักปรับปรุงและปฏิบัติให้ดีขึ้น มิเช่นนั้นก็เป็นหนี้เขา นี่คือนิสัยที่สอนภิกษุแต่ท่านกลับนำมาสอนเด็กอย่างแบบล ที่นั่นให้ความสำคัญกับระฆังมาก ก่อนและหลังกิจกรรมทุกอย่างจะมีการเชิฐระฆังซึ่งเท่ากับเชิฐสติ เป็นเสียงที่เขาเชิฐสติ ตลอดทั้งวัน ไม่จำเป็นต้องเงียบนอกจากบางคนอยากรักษาความเงียบ เนื่องจากท่านเป็นมหายานจึงมีกิจกรรมร้องเพลง ท่านเคยพบการให้ดอกไม้แดงในญี่ปุ่นเพื่อระลึกถึงบุญคุณของพ่อแม่ ท่านนำมาปรับใช้ในหมู่บ้านพลัม ...
- อ.ระวี Red Rose
- อ.สิริวรรณ สำหรับคนที่พ่อแม่เสียชีวิตไปแล้ว และในวันนั้นก็จะมีคนสีไวโอลินและร้องเพลง
- อ.สิริวรรณ ...ที่ไปเติบโตอยู่ในโลกตะวันตกด้วย ช่วงนั้นก็จะมีเวลาที่จะประกอบพิธีนี้ พิธีที่ดอกไม้สีแดงคอกกุหลาบแดง มีเพลงที่ร้องที่ภิกษุมีร้องให้ฟังเพลงหนึ่งที่พูดถึงเรื่องการพึ่งพา ฝรั่งใช้คำว่าอนัตตา เวลาแปลเป็นภาษาอังกฤษใช้ว่า Interdependence กับ Inter- ที่แปลว่าต่อกับระหว่าง การพึ่งพา
ระหว่าง
- อ.ระวี Inter
- อ.สิริวรรณ ค่ะ Interdependence

อ.ระวี Interdependence แปลว่าพึ่งพาอาศัยกัน

อ. สิริวรรณ ค่ะ นี่คือศัพท์หนึ่งที่เวลาแปลคำว่าอนัตตาคะเคยเจอคำนี้ แล้วมีเพลงที่พูดแบบว่า ... เนื้อความจำไม่ค่อยละเอียด แต่มีลักษณะที่ว่า เด็กน้อยเขาเดินไป ความรู้สึกของฉันทกำลังจะหมดลมหายใจ แต่ฉันทรู้ว่าในสายตาของเด็กน้อยนั้นคือวิญญาณของฉันทที่สืบต่อ คือ พูดถึงเรื่องฝรั่งเมื่อพูดถึงเรื่องการตายแล้วหมด ตายแล้วหมดในส่วนของท่านจะบอกว่าตายแล้วมันไม่หมด ตายแล้วไม่หมดในลักษณะนี้คือคุณงามความดีของเรา หรือทุกอย่างอยู่ในเด็กในรุ่นลูกของเราต่อไป แล้วก็จะมีพิธีจะถือว่าเป็นพิธีการก็ได้ คือ ให้เรารู้สึกว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของอดีต แล้วเราก็จะเป็นส่วนหนึ่งของอนาคต โดยการให้เราพิจารณาพอว่า (พอดีที่พวกหนูไปพักเป็นตึกเก่าที่มีอายุประมาณสามสี่ร้อยปี มีหินเก่า มีอะไร) แล้วก็บอกว่าขอให้บุคคลต่าง ๆ ชาวฝรั่งเศสที่สร้างตึกนี้ให้เรายู เรายกขอบคุณแล้วเราขอให้คุณความดีของท่านให้มาอยู่ในร่างกายหรือเข้ามาอยู่ในสำนึกของเรา อันนี้ก็เป็นลักษณะการนอนราบกับพื้น แล้วไหวเหมือนพระฉิเบตไหว คือ ไหวกางแขนออกไป แล้วให้เราได้สัมผัสกับพื้นดินอันนั้น แล้วก็จะมีคำพูดว่าขอให้ดวงวิญญาณที่สร้างตึกเก่าแก่นี้เข้ามาเป็นพลังให้เรายูอยู่กับชีวิต สืบทอดชีวิตให้เราเข้มแข็งกับชีวิตต่อไป ให้มาเป็นพลัง ให้เราลดโทสะหรือความอยาก สิ่งที่ไม่ทำลายไปเบียดเบียนคนอื่น ขอให้มาช่วยเป็นพลังให้กับเรา

อ. ระวี อันนี้คือแนวคิดที่ว่าชีวิตทั้งหลายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มันไม่ได้แยกจากกัน มันพึ่งพาอาศัยกัน ไอ้สิ่งทั้งหลายที่เราเรียนรู้ ความรู้ที่เรามีมันก็ตกทอดมาจากความรู้ของผู้ที่ได้ตายไปแล้ว แล้วก็ถ่ายทอดมา มันเป็นเรื่องที่เราไปไขก็เท่ากับเรารับมรดกตกทอดมา ไม่ว่าจะไร ผู้ที่ตายไปแล้วก็ไม่ได้ตายไปหมดสิ้น เราก็เป็นส่วนหนึ่งของกระแสอันนี้ ซึ่งมันจะสืบเนื่องในอนาคต ถ้าเราเห็นเด็กเราก็เห็นปู่ตาชายของเขา เท่ากับเห็นบรรพบุรุษทั้งหลายในเด็ก ซึ่งจะเติบโตไปสู่อนาคต แนวคิดนี้ทำให้รู้สึกเมตตาตากฎต่อกัน รู้สึกอันหนึ่งอันเดียวกัน ให้อภัยมันมีอะไรมากมาย ถ้าเราไม่ได้รู้ว่าเขาดีไม่ดี เราจะไม่เข้าใจ แม้สิ่งที่เราคิดว่าเราเข้าใจในกรอบของเรานั้นเพียงพอแล้ว การที่รู้แนวความคิดอื่นเท่ากับทำให้เราเข้าใจสิ่งที่ได้เรียนรู้มาในวันธรรมของเรารู้สึกซึ่งยิ่งขึ้น... มีใครจะถามอะไรอาจารย์อีกไหมครับ งั้นก็ขอบคุณอาจารย์ที่เล่าเรื่องดิช นัทธันท์ มีหนังสือแปลหลายเล่มแล้วก็จะมีผู้แปลอีก ซึ่งในตอนนี้อาจารย์ไปมีผู้ชุมนุมในหมู่บ้านซึกเท่าไร จำนวนทั้งเด็กเล็กทั้งผู้ใหญ่

อ. สิริวรรณ เขาจะรวมกันทุก 2 วัน ทุกสองวันจะเห็นคนทุกหมู่บ้านมารวมกันประมาณสี่ห้าร้อยคน เอกลักษณะหนึ่งของดิช นัทธันท์ ท่านชอบพาเด็กเดิน เดินอย่างมีสติ เดินกับต้นไม้ ยิ่งไป มีความรัก บางจุดท่านจะหยุดและจะให้เด็กบวชของท่านร้องเพลง

อ. ระวี ใคร ๆ ก็ไปคุยกับท่าน

อ. สิริวรรณ ค่ะ ไปคุยได้ แต่ช่วงนี้เป็นช่วงที่ท่านนั่ง ท่านไม่ร้องเพลง ท่านจะเงียบ ท่านจะนำเด็กเดินไปเรื่อย ๆ ประมาณเกือบ 45 นาที ท่านเขียนหนังสือเล่มหนึ่ง รู้สึกว่าอย่างก้าวอย่างมีสติ

- อ. ระวี   อะไรนะ
- อ. สิริวรรณ   อย่างก้าวอย่างศานติ หรืออย่างก้าวอย่างมีสติ ท่านสอนเกี่ยวกับเรื่องอานาปาสติ โดยการเดินจงกรม แต่ไม่ใช่คำว่าเดินจงกรม คือท่านจะพาเด็กเดิน คือรู้เลยว่าท่านเทศน์เสร็จ ท่านจะพาเด็กเดินจงกรมประมาณ 45 นาที เดินรอบ เพราะที่นั่นมีป่า
- อ. ระวี   แล้วมีใครที่จะเข้าไปถามเป็นรายบุคคลไหม
- อ. สิริวรรณ   ก็มีเป็นบางวัน ช่วงบ่ายบ้าง หรือหลังการสนทนาธรรม (Dharma Talk) ก็อาจจะมีการถาม
- อ. ระวี   คณะไทยเคยเข้าไปพบเป็นการเฉพาะไหม
- อ. สิริวรรณ   ค่ะ คณะไทยมีโอกาสค่ะ ได้คุย เพราะเราก็เป็นนักบวชด้วย
- อ. ระวี   คุยเป็นภาษาอะไร
- อ. สิริวรรณ   คุยเป็นภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาอังกฤษ แต่ส่วนใหญ่จะใช้ภาษาฝรั่งเศส
- อ. ระวี   อาจารย์ไม่ได้ถามอะไร
- อ. สิริวรรณ   ค่ะ ตัวหนูเองไม่ได้ตั้งคำถามค่ะ เพราะการฟังสิ่งที่สนทนาก็ดี คือไม่รู้สึกรู้ว่ามีความจำเป็นจะต้องถาม คือต้องเรียนว่าก่อนที่จะไปหมู่บ้านพลับ หนูอ่านหนังสือเล่มเดียวคือ ปาฏิหาริย์แห่งการตื่นอยู่ นานมาแล้ว
- อ. ระวี   อ่านเป็นภาษา
- อ. สิริวรรณ   อ่านเป็นภาษาไทยค่ะ หนูก็รู้สึกเฉย ๆ กับท่านดิช นัท ฮันท์ แล้วรู้สึกว่ามีหนังสือธรรมหลายเล่มที่เราอยากอ่าน และถ้าเราจะอ่านก็เลือกของไทยก่อน เนื่องจากเราจะต้องไปทำงาน ก็ต้องทบทวนบ้างบางเรื่อง พอไปทำงานจริง ๆ แล้ว รู้สึกว่าตัวหนังสือมีชีวิตขึ้นมา แล้วรู้สึกว่านี่อยู่กับสุขเวทนา อยู่กับทุกขเวทนา
- อ. ระวี   อยู่กับอะไรนะ
- อ. สิริวรรณ   อยู่กับสุขเวทนา หรือทุกขเวทนา ... โทมัส ไม่ใช่ทุกขเวทนา... โทมัส
- อ. ระวี   เป็นอย่างไรในกรณีของอาจารย์
- อ. สิริวรรณ   เวลาที่ท่านพูดท่านจะใช้ภาษาที่เป็นกวี เวลาที่ทำงานล้ามจะต้องมีสมาธิในการทำงาน
- อ. ระวี   เหนื่อย
- อ. สิริวรรณ   แล้วอยู่กับคำพูดของท่านมาก วันแรกจะทำไม่ค่อยได้ดี ยังไม่เข้าใจว่าธรรมชาติของท่านสอนธรรมะเป็นอย่างไร บางครั้งเป็นเพลง เป็นบทกวีที่ไพเราะ อารมณ์มันไม่ทัน พอปล่อยไปบิ๊ม อารมณ์ก็ห้วนไหว กับภาษาที่เข้ามากระทบเรา
- อ. ระวี   ปิติหรือไง
- อ. สิริวรรณ   มีทั้งปิติ เศร้าโศกด้วยคำพูดบางเรื่อง เวลาฟัง
- อ. ระวี   มันทำให้นึกถึงอดีตหรือไง

ภาคผนวก จ
คณะเตียบ เทียน (Teip Hien Order)

คณะเตียบ เทียนได้รับการก่อตั้งขึ้นในเวียดนามเมื่อต้นปี พ.ศ. 2507 คำว่า “เคียบ” และ “เทียน” หมายถึงการสัมผัสและการสืบต่อ “เทียน” หมายถึงการประจักษ์แจ้งและการทำให้เป็นปัจจุบันขณะ เพื่อช่วยให้เข้าใจสาระที่เป็นหัวใจของเคียบ เทียน ขอให้เรามาพิจารณาจากความหมายทั้งสี่ที่ว่า “การสัมผัส” “การสืบต่อ” “การประจักษ์แจ้ง” และ “การทำให้เป็นปัจจุบันขณะ”

อะไรคือสิ่งที่เรา “สัมผัส” คำตอบก็คือ ความเป็นจริง ความเป็นจริงของจิตใจและความเป็นจริงของโลก การสัมผัสจิตใจมิได้หมายเพียงการรู้เท่าทันถึงกระบวนการของชีวิตด้านในของเรา ซึ่งได้แก่ เวทนา สัญญาและสังขารเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการค้นพบจิตเดิมแท้ของเรา ซึ่งเป็นบ่อเกิดความรักและความเข้าใจอีกด้วย การสัมผัสกับจิตเดิมแท้ก็เปรียบเหมือนกับการชุดลึกลงไปในพื้นดินจวบจนได้พบกับตาน้ำที่ซ่อนเร้นอยู่ และเมื่อนั้นบ่อน้ำก็จะเปี่ยมล้นด้วยน้ำอันใสสะอาด ด้วยการค้นพบจิตเดิมแท้ของเราอีกครั้งหนึ่ง เราก็จะเปี่ยมล้นไปด้วยความเข้าใจและความรัก ซึ่งมีได้เพียงแต่หล่อเลี้ยงเราเท่านั้น แต่ยังมีแผ่ไปถึงผู้อยู่รอบข้างเราอีกด้วย

การสัมผัสจิตเดิมแท้ ก็เท่ากับได้สัมผัสกับเหล่าพระพุทธเจ้าและบรรดาพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย ซึ่งเป็นบุคคลผู้ตื่นขึ้นแล้วและเป็นอยู่อย่างดีที่สุดเพื่อเป็นแบบอย่างให้เราได้เห็นถึงหนทางแห่งความเข้าใจ ความสงบและความสุข การสัมผัสกับความจริงของโลกหมายถึงการสัมผัสกับทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเรา ซึ่งรวมถึงอาณาจักรของสัตว์ พืชเบาะแร่ธาตุ สิ่งไม่มีชีวิตทั้งหลาย การที่เราจะสัมผัสได้อย่างแท้จริง เราจะต้องต่อสู้เพื่อที่จะหลุดออกจากเปลือกหุ้มตัวเรา เปลือกหุ้มแห่งอหังการของสิ่งที่เรียกว่า “ตัวตน” เราจะต้องพยายามแลเห็นชีวิตทั้งสองด้าน ทั้งในด้านที่งดงาม อันได้แก่ ความงามของเกล็ดหิมะ แสงจันทร์ เสียงกริ่งและดอกไม้บาน ฯลฯ เท่า ๆ กับต้องแลเห็นด้านที่อัปลักษณ์ของชีวิต อันได้แก่ ความอดอยากหิวโหย โรคภัยไข้เจ็บ ความทุกข์ทรมาน การกดขี่ข่มเหง และรูปแบบอื่น ๆ ของความทุกข์ ด้วยความเข้าใจและความรักที่อาจช่วยให้เราเข้าถึงชีวิตที่ปรารถนาจะช่วยเหลือทอนความทุกข์ทั้งหลายที่อยู่รอบตัวเรา ความคิดข้อแรกของเราในอดีตคือ การแบ่งแยกระหว่างโลกภายในใจกับโลกภายนอกออกจากกัน ทั้งสองหาใช่โลกที่แยกขาดออกจากกันไม่ แต่เป็นความจริงของสิ่งเดียวกัน คำว่า “ภายใน” และ “ภายนอก” มีประโยชน์ในการใช้เรียกขานในชีวิตประจำวัน แต่ก็อาจกลายเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางเราจากการแลเห็นความเป็นจริงขั้นสูงสุด หากเราสามารถแลเห็นลึกลงไปภายในจิตใจของตนเอง เราก็สามารถแลเห็นโลกได้อย่างลึกซึ้งในเวลาเดียวกัน และหากเราสามารถเข้าใจโลกอย่างแท้จริงแล้ว เราก็จะเข้าใจจิตใจของเราด้วยเช่นกัน ชาวพุทธเรียกสิ่งนี้ว่า “ความเป็นเอกภาพของจิตและโลก” ...

ว่าตามบัญญัติของคณะเตียบ เทียน “ความมุ่งหมายของเคียบ เทียนก็คือ การศึกษา การทดลองและการประยุกต์หลักพุทธศาสนาให้เข้ากับชีวิตในปัจจุบัน ด้วยวิธีการที่แบบคาย และมีประสิทธิภาพทั้งในระดับของปัจเจกชนและสังคม” คำว่า การทดลอง ที่ใช้ในบทบัญญัติ หมายถึงการประยุกต์หลักและวิธีการทางพุทธศาสนาให้เข้ากับชีวิตของตนเอง เพื่อที่จะได้เข้าใจชีวิตด้วยตัวของตัวเอง อันเป็นประสบการณ์ทางตรง ความเข้าใจในลักษณะนี้ต่างจากความเข้าใจที่เกิดจากการศึกษาทางทฤษฎี ซึ่งเป็นเรื่องของพุทธปัญญาเป็นส่วนใหญ่ มี

เพียงการทดลองด้วยประสบการณ์ทางตรงนี้เท่านั้นที่บุคคลจะรู้ว่า หลักการและวิธีการดังกล่าวนี้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพหรือไม่ หลักกาลามสูตรได้แนะนำให้เราอย่าเชื่อหรือกระทำโดยปราศจากวิญญาณของการทดลองเสียก่อน ผลจากการปฏิบัติของเราควรเป็นสิ่งที่จับต้องได้และพิสูจน์ได้ วิธีการและการปฏิบัติที่ไม่ได้ส่งเสริมและพัฒนาความเข้าใจและความรัก ไม่ควรถือว่าเป็นพุทธศาสนาที่แท้จริง

ในบทบัญญัติได้จัดหลักการ 4 ข้อไว้ในฐานะที่เป็นฐานของคณะดังนี้คือ การไม่ติดยึดในทัศนะ การเห็นแจ้งโดยตรง ความเหมาะสมสอดคล้องและวิธีการอันแบบคาย ขอให้เรามาลองพิจารณาหลักการทั้ง 4 ไปตามลำดับ

1) การไม่ยึดติดในทัศนะ การติดยึดหมายถึงการถูกคุมขังอยู่ด้วยทฤษฎี อกติ ความเคยชินที่ไม่ดี และสิ่งที่เชื่อว่าเป็นสิ่งจะ ความติดยึดในภาษาสันสกฤตเรียกว่า อุปาทานหรือครุห ความมุ่งหมายแรกของการปฏิบัติคือ การขจัดความติดยึด โดยเฉพาะการติดยึดกับทัศนะ นี่เป็นคำสอนของพุทธศาสนาที่สำคัญที่สุด สิกขาบทต้นแห่งคณะเตียบ เห็นก็มุ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นนี้โดยเฉพาะ

2) การเห็นแจ้งโดยตรง พุทธศาสนาจะเน้นที่ประสบการณ์ทางตรงเกี่ยวกับความเป็นจริง ไม่ใช่ปรัชญาที่เกิดจากการคาดเดาเอา ปัญญาญาณนั้นเกิดขึ้นจากการประจักษ์แจ้งด้วยการปฏิบัติโดยตรง มิใช่จากการคิดค้นด้วยทฤษฎีปัญหา ชีวิตของเราคืออุปการณที่เราระงับทดลองกับสิ่งจะ เมื่อเราดื่มน้ำส้ม เรายอมรับว่ามันคือน้ำส้มโดยไม่จำเป็นต้องหาเหตุผลหรือคาดเดา ความรู้ในลักษณะนี้เรียกว่าการเห็นแจ้งโดยตรง

3) ความเหมาะสมสอดคล้อง หากคำสอนไม่สอดคล้องกับสภาพจิตใจของบุคคลและความเป็นจริงของสังคม คำสอนนั้นย่อมไม่ใช่พุทธศาสนาที่แท้จริง คำสอนของพุทธศาสนาที่จะนำมาซึ่งความเข้าใจและความรักได้ต้องเป็นคำสอนที่เหมาะสม ด้านหนึ่งคำสอนนั้นจะต้องอยู่บนหลักการของพุทธศาสนา ในอีกด้านหนึ่งจะต้องเป็นสิ่งที่ช่วยเหลือผู้คนได้อย่างแท้จริง ในพุทธศาสนากล่าวกันว่า มีประตูเข้าสู่ความจริงถึง 84,000 ประตู ประตูเหล่านี้ล้วนควรจะได้รับ การเปิดเผยมากขึ้น เพื่อให้พุทธศาสนาสามารถสืบต่อความเป็นแหล่งกำเนิดอันมีชีวิตชีวาของปรัชญาและสันติสุขเอาไว้

4) วิธีการอันแบบคาย วิธีการอันแบบคายหรืออุบายซึ่งประกอบด้วยตัวอย่างและวิธีการที่ครุได้คิดค้นขึ้น เพื่อแสดงถึงพุทธวิถีและเป็นแนวทางแก่บุคคลด้วยวิธีที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมกับเหตุการณ์ อุบายดังกล่าวก็คือประจักษ์ธรรมนั่นเอง

บทบัญญัติได้กล่าวถึงหลักการทั้ง 4 ข้างต้นว่า “การไม่ติดยึดในทัศนะและการเห็นแจ้งโดยตรงจะทำให้เรามองดูและเกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตอื่นด้วยความใจกว้างและมีเมตตากรุณา ความเหมาะสมสอดคล้องและกุศโลบายจะนำมาซึ่งอำนาจในการสร้างสรรค์ และความสามารถในการสมานไมตรี ทั้งสองสิ่งนี้มีความจำเป็นในอันที่จะช่วยให้เราสำนึกถึงคำปฏิญาณที่จะช่วยเหลือโลก” การสมานหลักการดังกล่าว ทำให้คณะเตียบ เห็นมีทัศนะที่เปิดกว้างต่อความเชื่อทางพุทธสายอื่น ๆ

“คณะเตียบ เห็นมีได้ถือเอาพระสูตรใดเป็นแม่บทของคำสอน ความบันดาลใจนั้นได้จากสาระของพุทธธรรมที่พบได้ในทุกพระสูตร คณะเตียบ เห็นมีได้รับวิธีการจัดลำดับหมวดหมู่คำสอนของพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบตามอย่างสำนักพุทธอื่น ๆ คณะนี้มุ่งที่จะเข้าถึงหลักธรรมที่มีอยู่ในพุทธศาสนาอันดั้งเดิม รวมทั้งพัฒนาการของหลักธรรมเหล่านั้นตลอดประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาของคณะสงฆ์และคำสอนในนิกายสายปฏิบัติทั้งหลายของพุทธศาสนา”

นอกจากนี้ ในบทบัญญัติยังได้แสดงความมุ่งมั่นที่จะเปิดกว้างและก้าวไปข้างหน้า “ขณะนี้เปิดกว้างต่อรูปแบบทางกิจกรรมทุกชนิดที่สามารถฟื้นฟูแก่นแท้ของความเข้าใจ และความรักในชีวิต ขณะนี้ให้ความสำคัญต่อหัวใจพุทธศาสนาที่แท้มากกว่าสถาบันทางพุทธหรือจารีตประเพณีแบบพุทธ ด้วยแรงบันดาลใจจากอุดมคติโพธิสัตว์ สมาชิกของคณะเด็บบ เห็นจึงมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเอง เพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทิศทางที่เพิ่มพูนความเข้าใจและความรักให้มากขึ้น”

คณะเด็บบ เห็นประกอบด้วยชุมชน 2 ประเภทคือ อารามที่เป็นแกนและชุมชนเกี่ยวพัน อารามที่เป็นแกนประกอบด้วยสมาชิกผู้กล่าวคำปฏิญาณว่าจะสมาทานสิกขาบททั้ง 14 บทของคณะ ส่วนชุมชนเกี่ยวพันประกอบด้วยสมาชิกผู้ที่มีความตั้งใจดำรงชีวิตตามแนวทางแห่งเด็บบ เห็นแต่ไม่ได้กล่าวคำปฏิญาณ สมาชิกของชุมชนแกนได้รับคำเรียกขานว่า ภราดาและภคินีแห่งคณะเด็บบ เห็น ควรมีอายุอย่างน้อย 22 ปี ส่วนสมาชิกในชุมชนเกี่ยวพันจะให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับสมาชิกในชุมชนแกน นอกจากนี้ ยังร่วมสวดสาธยายสิกขาบท 14 บทของคณะอีกด้วย ผู้ปรารถนาจะเข้าเป็นสมาชิกในชุมชนแกนนั้น จะต้องมาอยู่ฝึกหัดเป็นเวลา 1 ปี โดยปฏิบัติร่วมกับสมาชิกในอารามที่เป็นแกน หลังการบวชแล้วเขาจะต้องมีเวลาปลีกตัวจากกิจกรรมและร่วมปฏิบัติอย่างเข้มข้นเป็นเวลา 60 วันทุกปี

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า สิกขาบทของเด็บบ เห็นไม่ใช่กฎข้อบังคับ แต่เป็นแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวันแต่ละขณะของเรา กฎข้อบังคับหรือข้อควรระวังทางศาสนา ส่วนใหญ่มักเริ่มต้นด้วยการควบคุมกายกรรม ดังนั้น ศิลปะในรูปแบบเดิมจึงเริ่มด้วยห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามลักขโมย ฯลฯ สิกขาบทของเด็บบ เห็นเริ่มต้นจากใจ และสิกขาบท 7 บทแรกเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับใจ นี่มิได้ทำให้สาระของเด็บบ เห็นกลายจากหลักพุทธศาสนา ในพระสูตรกล่าวไว้ว่า “ใจเป็นนายของธรรมทั้งหลาย ใจเปรียบได้กับจิตรกรผู้วาดทุกสิ่งขึ้นมา” สิกขาบทของเด็บบ เห็นใกล้เคียงกับมรรคมงคล 8 มาก ซึ่งเป็นคำสอนพื้นฐานของพุทธทั้งสามนิกายและเดรวาท มรรคมงคล 8 อาจกล่าวได้ว่าเป็นศีล โดยอรรถะ (ปกติศีล) ในขณะที่ศีลตามประเพณีเป็นศีลที่บัญญัติขึ้นภายหลัง (บัญญัติศีล) มรรคมงคล 8 ก็เริ่มด้วยใจก่อนเช่นกัน เช่น สัมมาทิฐิหรือความเห็นชอบ สิกขาบททั้ง 14 บท สามารถจัดเป็น 3 ระดับ 7 บทแรกเป็นเรื่องเกี่ยวกับใจ สองบทถัดมาเกี่ยวกับวาจา และอีก 5 บทหลังเกี่ยวกับกาย อย่างไรก็ตาม การแบ่งเช่นนี้ก็เพียงการกำหนดตั้งขึ้นเอง ในสิกขาบททั้ง 14 บท ใจจะปรากฏอยู่เหมือนประทีปแห่งสัมปชัญญะ ผู้ที่สาธยายสิกขาบทของเด็บบ เห็นอยู่เสมอสม่ำเสมอจะแลเห็นสิ่งนี้...สิกขาบททั้ง 14 บทได้แก่

1) เธออย่าพึงติดยึดด้วยลัทธิ ทฤษฎีหรืออุดมการณ์ใด ๆ แม้แต่พระพุทธศาสนา ให้ถือว่า พระพุทธศาสนาเป็นเพียงเครื่องนำทางเท่านั้น หาใช่สิ่งจะอันสูงสุดไม่

2) เธออย่าพึงยึดมั่นในความรู้ที่มีอยู่ว่าเป็นสิ่งจะสูงสุดอันไม่อาจเปลี่ยนแปลง ขออย่าได้มีจิตใจอันคับแคบและยึดมั่นอยู่กับความคิดเห็นที่มีอยู่ จงฝึกฝนตนให้เป็นผู้ไม่ยึดมั่นถือมั่นในความคิดเห็น เพื่อที่จะเป็นผู้มีจิตใจอันกว้างขวางและยอมรับทัศนคติของผู้อื่น สิ่งของที่แท้จริงพบได้จากชีวิตเท่านั้น ไม่ใช่จากความนึกคิดคาดเอา จงพร้อมที่จะเรียนรู้ไปตลอดจนตลอดชีวิต และเผ้าสังเกตความเป็นจริงภายในตนและโลกอยู่ตลอดเวลา

3) ขอเธอจงอย่าบังคับขู่เข็ญผู้อื่น แม้แต่เด็กเล็ก ๆ โดยวิธีการใด ๆ ไม่ว่าจะด้วยอำนาจ การบีบบังคับ เงินตรา การโฆษณาชวนเชื่อหรือด้วยการศึกษา แต่ควรใช้การสนทนาอันประกอบด้วยความเมตตาเพื่อช่วยให้ผู้อื่นลดทอนทิฐิ ความหลงและความใจแคบ

4) เธอไม่ควรหลบหนีจากการสัมพันธ์กับความทุกข์หรือทำเป็นเมินเฉย อย่าได้หลงลืมความทุกข์ของสรรพชีวิตในโลก หากทางออกไปสู่ผู้ทุกข์ยากเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็โดยการพบปะเชื่อมเยินเป็นส่วนตัว การติดต่อทางภาพที่แลเห็นหรือเสียงที่ได้ยิน...เธอควรปลุกสำนึกของตนเองและผู้อื่นให้ตื่นขึ้น เพื่อรับรู้ต่อความทุกข์ของผู้คนในโลก

5) เธอจงอย่าสั่งสมความมั่งคั่ง ในขณะที่คนนับล้านกำลังอดอยากหิวโหย อย่าถือเอาชื่อเสียง ผลประโยชน์ ความมั่งคั่งและอามิสสุขเป็นจุดหมายแห่งชีวิต จงมีชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย และสละเวลา กำลังงาน และปัจจัยให้แก่ผู้ซึ่งสมควรจะได้รับ

6) เธอจงอย่าเก็บความโกรธและความเกลียดไว้ในใจ ในทันทีที่ความโกรธและความเกลียดผุดขึ้นมา จงนั่งสมาธิกำหนดเอาเมตตาเป็นอารมณ์ เพื่อที่จะได้แผ่ความรักแก่ผู้ซึ่งเรานึกโกรธและเกลียด จงฝึกฝนที่จะมองผู้อื่นด้วยสายตาแห่งความเมตตากรุณา

7) ขอเธออย่าได้ติดจมอยู่กับความฟุ้งซ่านและสิ่งแวดล้อม จงศึกษาการหายใจเพื่อที่จะกลับไปควบคุมกายและจิตอีกครั้งหนึ่ง อีกทั้งเพื่อเจริญสติ พัฒนาสมาธิและเพิ่มพูนปรีชาญาณ

8) ขอเธออย่ากล่าวคำที่จะก่อให้เกิดความบาดหมาง และเป็นเหตุให้หมุ่คณะแตกแยกกัน จงพยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้เกิดความปรองดองและแก้ไขความขัดแย้ง แม้จะเป็นความขัดแย้งที่เล็กน้อยเพียงใดก็ตาม

9) เธอจงอย่ากล่าววาจาอัสถ์เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อคนเลื่อมใส อย่ากล่าวคำพูดที่ก่อให้เกิดการแบ่งแยกและเกลียดชัง อย่ากระจายข่าวที่เธอก็ยังไม่แน่ใจ อย่าวิจารณ์หรือประณามสิ่งที่ยังไม่รู้แน่ชัด เธอจงพูดแต่ความจริงและสิ่งที่สร้างสรรค์ จงกล่าวถึงเรื่องของความอยู่ดีธรรม แม้ว่าการพูดนั้นจะทำให้เธอต้องตกอยู่ในอันตรายก็ตาม

10) เธอไม่พึงไข้กลุ่มสหธรรมิกเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือเปลี่ยนแปลงกลุ่มไปเป็นพรรคการเมือง ชุมชนทางศาสนา ควรมีจุดยืนอันกระฉัดในการต่อต้านการกดขี่และความอยู่ดีธรรม และควรมุ่งเข้าแก้ไขสถานการณ์ โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับความขัดแย้งของพรรคการเมือง

11) ขอเธอจงอย่าได้ประกอบอาชีพะอันก่อให้เกิดภัยต่อมนุษย์และธรรมชาติ อย่าเข้าร่วมงานที่กำจัดโอกาสในการหาเลี้ยงชีวิตของผู้อื่น จงเลือกอาชีพะที่ช่วยให้เธอสามารถแผ่ขยายเมตตาธรรมออกสู่มวลชน

12) ขอเธอจงอย่าเป็นผู้ประหาร อย่าปล่อยให้ผู้อื่นเป็นผู้ประหาร ทำทุกวิถีทางเพื่อช่วยปกป้องชีวิตและหลีกเลี่ยงสงคราม

13) ขอเธอจงอย่าครอบครองวัตถุที่ควรเป็นสิทธิของผู้อื่น จงเคารพในทรัพย์สินของผู้อื่น แต่จงป้องกันมิให้ผู้อื่นแสวงหาความร่ำรวยบนความทุกข์ยากของผู้คน

14) ขอเธอจงอย่าปฏิบัติต่อร่างกายอย่างผิด ๆ เรียนรู้ที่จะควบคุมมันด้วยความเอาใจใส่ พึงอย่าถือว่าร่างกายของเธอเป็นเพียงเครื่องมือเท่านั้น จงสงวนพลังแห่งชีวิต (ความรู้สึททางเพศ ลมหายใจและจิตวิญญาณ) เพื่อการรู้แจ้ง การแสดงออกทางเพศควรเป็นไปบนพื้นฐานแห่งความรักและความผูกพัน ในความสัมพันธ์ทางเพศจะต้องระลึกถึงความทุกข์ในอนาคตของอีกฝ่ายหนึ่งที่เกิดขึ้น จงรักษาความสุขของอีกฝ่าย

เคารพในสิทธิและข้อผูกพันของอีกฝ่าย จึงมีความระลึกอย่างเต็มเปี่ยมต่อความรับผิดชอบในชีวิตใหม่ที่เธอจะ
นำมาสู่โลก จงใคร่ครวญพินิจถึงโลกที่เธอจะนำชีวิตใหม่มาสู่¹

---

¹ ประมวลจากหนังสือ ศรัทธาและความรัก: แนวปฏิบัติสำหรับชีวิตและสังคมใหม่ (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2537)

ภาคผนวก ฉ

ดิช นัท อันท์

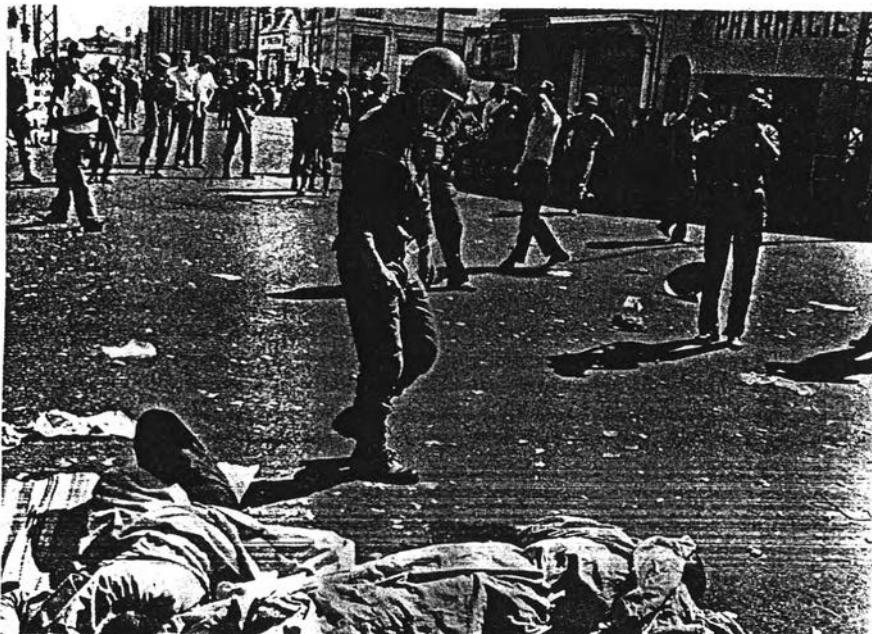
ภาคผนวก ช

ภาพการเผาตัวตายของ ดิซ กวาง ดึ๊ก (Thich Quang Duc) ที่กรุงไซง่อน ปีค.ศ. 1963

ภาคผนวก ข

ภาพเหตุการณ์ที่พุทธศาสนิกชนเดินขบวนเรียกร้องให้อเมริกายุติการทิ้งระเบิดในเวียดนาม

ประวัติผู้วิจัย

นางสาวพิมลาพร วงศ์ชินศรี เกิดเมื่อวันที่ 21 มกราคม พุทธศักราช 2518 ที่ กรุงเทพมหานคร จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนอัมพรไพศาล ปีการศึกษา 2534 สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจากคณะอักษรศาสตร์ เอกภาษาอังกฤษ โทสงคีตศิลป์ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีการศึกษา 2538 เข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตที่ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีการศึกษา 2539 จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปีการศึกษา 2539

